

NA ČESKEM JE ZOPET ZAVRELO.

Obsedno stanje v predmestju Prahe. 150 žen aretiranih. Govorice o punktu v nemški armadi.

NEMCI STRELJAJO NA NEMCE.

London, 14. maja. — Brzojavka "Exchange Telegraph" iz Amsterdama se glasi, da je proglašeno obsedno stanje v Smilohovu, predmestje Prahe. Vojaške čete so poslale tankaj: 150 žen, ki so se vdelele demonstracij, je bilo aretiranih. Župan je rešil. Brzojavka dostavlja, da je zavrelo po vsi Češki.

Washington, 14. maja. — Diplomatična depeša iz Ženeve pravi, da so dunajski listi priobčili izjavo čeških poslancev v avstrijski gospodski zbornici za neodvisnost Češke.

VESTI O PUNKTU V NEMŠKI ARMADI.

Pariz, 14. maja. — Pojavila se je govorica, ki se ponavlja, da so nastali upori v nemški armadi na zapadni fronti. Nekateri francoski vojaški zvezniki trdijo, da je mogoče v tej govorici pojasnilo, zakaj sovražnik odlašal ponovno ofenzivo.

London, 14. maja. — Perry Robinson, dopisnik lista "Daily News", je poročal zadnjo nedeljo: "Neprenehoma dobivamo dokaze o sovražstvu med infanterijo in artilerijo v nemški armadi. Nemški pešci se pritožujejo, da njihovi topničarji streljajo na njih namesto na sovražnika. To nam spominja na dogodek iz bitke ob reki Somme, ko so morali Angličani ločiti ujetje nemške pešce od topničarjev, ker so se hoteli poklati med seboj. V dnevniku ujetega infanterijskega častnika se nahajajo značilne beleške, ki pripovedujejo, da je dne 23. aprila dvajseti artilerijski polk bombardiral petinpetdeseti nemški peški polk s plinskimi granatami. Častnik je tudi opisal vojaške mornariške divizije, ki so okradli tovare pri 55. polku za vse, kar so zadnji imeli v telefnjakih. V Albertu je bilo mnogo pomorščakov pred vojnim sodiščem vsled tatvine in rop."

OVERMANOVA PREDLOGA PRED ZBORNICO.

Washington, D. C. — V ponedeljek je prišla v kongresni zbornici razprava o Overmanovi predlogi, ki daje predsedniku pravico, da po potrebi reorganizira vojne departamente in agencije. Voditelji strank izjavljajo, da je zbornica sprejme v isti formi kot senat. Zbornica noče odnehati od svojega zaključka, da se opusti osem zveznih podzakladništev, vsled tega je bil proračun za justni departament, upravo in zakonodajstvo vrnen konferenčnemu odboru. Podzakladništva so v Bostonu, Chicagu, Cincinnatiju, New Orleansu, New Yorku, Philadelphiji, St. Louisu in San Franciscu.

C. S. Coffee iz Chattanooga je bil imenovan posebnim preiskovalcem, da pomaga pomožnemu justnemu tajniku W. L. Friersonu voditi preiskavo glede produkcije letal.

GOMPERŠ OBTOKUJE GOVERNERJA YAGRA.

Washington, D. C. — Samuel Gomperš je naslovil spomenico na predsednika, v kateri priporoča, da odlovi Arthur Yagra, guvernerja na Porto Riku. Gomperš obtožuje Yagra, da ni zmogel reševati delavskih vprašanj in ni kos delavskemu položaju na otoku.

Predsednik "Ameriške delavske federacije" pravi, da se guverner Yager ni potrudil, da zboljša položaj delavcev na otoku. Yager pripada k demokratični stranki in je Kentuckijčan. Guvernerjem je bil imenovan v letu 1914 za štiri leta, toda kongres je sklenil, da ostane guverner, dokler ni kdo drugi imenovan na njegovo mesto.

ITALJANI ODBILI AVSTRIJSKI NAPAD.

Silna kanonada na zapadni fronti se nadaljuje. Nemci menda kmalu ponovno ofenzivo.

AMERIČANI ZAČELI MONT-DIDIER.

Pariz, 14. maja. — Francoski vojni stan poroča, da se je topniška bitka razglašila tudi na Šampaniji. Na glavni fronti v Pikardiji se vrše le lokalni boji med patruljami.

Rim, 14. maja. — Močne avstrijske čete so hoteli večeraj vzeti Italijanom izgubljene postojanke na gori Corno, ali njihov protinapad je bila docela ponarečen. Po strašnem boju, ki se je vršil na gorskem slemenu, so se morali Avstriji umakniti in imeli so velike izgube. Na vsi italijanski fronti v gorah je živahno gibanje.

Z Dunaja poročajo sinoči: Na gorski fronti v Italiji se razvija ljuto bojevanje. Sovražnik letalci so bombardirali Kofar, toda škoda niso naredili.

London, 14. maja. — Z bojišča ni danes posebnih novic. Angličani in francoski bojni stan javljata le o nadaljevanju topniške bitke in lokalnih spopadih na nekaterih krajih. Iz Berlina tudi poročajo, da ni nič novega.

Ampak za tem počivanjem so v teku velike priprave za nove bitke, ki izbruhnejo vsak čas. Anglički vojaški zvezniki so mnenja, da so na konferenci nemškega kjerzja z avstrijskim cesarjem in glavnih voditeljev nemške in avstrijske armade gotovo odobrili najnovejši Ludendorffov načrt za dvojno ofenzivo na zapadu, v Italiji in morda tudi na morju. Hindenburg in Ludendorff sta še vedno pripravljena ertvovati milijon mož za dosego njunih ciljev: okupacijo francoskih pristanišč; Hindenburg pa hoče, da se v ta namen ertvuje tudi nemška mornarica. V Nemčiji je precej kritike, zakaj da lenari njihova mornarica in zakaj ne morejo submarinke izstradati Anglije in preprečiti prihajanje ameriških čet v Francijo. Nemce tudi jezi, ker so jim Angličji zapeli belgijski luki Ostend in Zeebrugge in zdaj kriče, da se mora njihova mornarica maščevati.

Zavezniki seveda niso najmanj v skrbeh zaradi sovražne mornarice, ako se Nemčija upa z njo. Angliška velika flota je še nedotaknjena in ameriška mornarica je pripravljena vsa trenotek za boj.

London, 14. maja. — Nemška artilerija nadaljuje furiozno bombardiranje angleških pozicij med rekama Somme in Ancre vzhodno od Amiens. Večraj so bili manjši spopadi v Flandriji in Pikardiji, ki pa niso spremenili položaja. Ponovitev nemške ofenzive se pričakuje vsak dan.

O bojih v Mezopotamiji poročajo uradno, da so angleške čete zopet pognale Turke dvajset milj nazaj. Vrgle so jih čez reko Lesser in vplenile dva topova. Angličji se nahajajo še 60 milj južno-vzhodno od glavnega turškega oporišča Mozula.

Ameriški topovi začeli Montdidier.

Z ameriško armado v Franciji, 14. maja. — Ameriški topniški ogenj v Pikardiji je uničil nemško skladišče streliva v antigny in poročil 2 velika požara v Montdidieru, kjer je bilo shišati nove eksplozije. Američani so izstrelili dve granati na vsako nemško; sovražnik je streljal tudi s plinskimi granatami, ki so pa bile bolj redke. Vreme je bilo zelo prijazno zadnje dni, valed česar je zelo oživela aktivnost avijatikov.

Na toulški fronti je ameriška artilerija večeraj obstreljevala pota v ozadju sovražne fronte, kjer je bilo opaziti gibanje nemških čet. Niti eroplani so pluli daleč na nemških postojankami kljub bešenemu ognju s sovražnih tal. Nemških letalcev ni bilo v zraku. S fronte v Pikardiji je prišla na

(Dolje na 3. str., 1. kol.)

VOJNI PRORAČUN ZA DRUGO LETO.

Kongres bo dovolil vladi trideset milijard dolarjev za kritje vojne v prihodnjem letu.

NOVI DAVKI PRIDEJO.

Washington, D. C. — Kongres bo dovolil do \$30,000,000,000 v tem zasedanju, da vlada lahko krije vse troške v drugem vojnem letu. Iz tega sledi, da bo treba povisati vojni davek. Vlada bo izdelala novo davčno predlogo in jo predložil kongresu, da jo reši, preden konča zasedanje.

Nekateri voditelji v kongresu bi radi videli, da davčna predloga ne pride v tej sediji na dnevni red. Kajti mnogi senatorji in kongresniki so računili, da bo zasedanje končano zgodaj v juliju. Če pride davčna predloga na dnevni red, ne bo sprejeta do pozne jeseni. Senatorji in kongresniki, ki bi radi kmalu odšli domov, da se pripravijo za volilno kampanjo, bi najraje videli, da pride davčna predloga na dnevni red šele v decembru.

V podučnih krogih govore, da bo proračun dosegel blizo \$30,000,000,000, ker senat navadno kaj doda proračunu, ko je bil sprejet v kongresni zbornici.

V okroglih vsotah se proračun čita:

Armada	\$15,000,000,000
Mornarica	1,500,000,000
Oprema in fortifikacije	7,000,000,000
Pošta	338,000,000
Vojaška akademija	2,902,000,000
Nujne potrebe	1,107,000,000
Postavodaja	70,000,000
Reke in pristani	20,000,000
Diplomacija	2,800,000
Pojedelstvo	28,000,000
Distrikt Kolumbije	18,000,000
Indijanci	11,000,000
Penzija	185,000,000
Ladijski odhor	2,223,000,000
Razne civilne potrebe	1,160,000,000

LETALEO PONESREČIL SMRTNO.

Chicago, Ill. — Lajtnant Louis Eddy Davis je smrtno ponesrečil na ellingtonskem letalskem polju pri Houstonu, Cal. Oče in mati sta bila na letalskem polju, ko se je dogodila nesgoda. Mladi lajtnant je imel v nekaj dneh odpotovati na Francosko.

HRVATICA UBILA SOSEDJINJO

Los Angeles, Cal. — Noni Miliceva, katere soprog je v avstrijski armadi, sedi v okrajni ječi in čaka na izrek mrliške ogledniške porote, ker je ubila sosedinjo Ano Holmekejevo, kateri je tudi zibel tekla v Avstriji.

Mrs. Holinski ima pet otrok in kupila je pet zadolžnic svobode. V šerifovi pisarni govore, da je Miliceva pričela sovražiti Holinskejevo, ko je izvedela, da je kupila pet zadolžnic svobode.

Miliceva je ustrelila svojo sosedinjo, ko je šla po kozo do njene barake. Nastal je majhen prepir in Miliceva je tekla po samokres in ustrelila Holinskejevo.

KAMPANJA ZA NAROČANJE PREMAGA.

Washington, D. C. — Kurivna uprava je odredila, da prične kampanja za naročanje premoga dne 3. junija in traja do 8. junija. V tem tednu bodo pripravili konzumentom, da naj vsakdo zgodaj naroči premog, da ga ne bo primanjkovalo po zimi.

PŠENICA ZA SETEV NAJ GRE NA TRG.

Washington, D. C. — Živilska uprava priporoča farmerjem, naj ne drže pšenice od trga, ki so jo pridržali doma za setev. Izjava velja le za tiste države, v katerih žanjejo kasneje ozimnino, kot se jejo pomladansko pšenice.

Uprava pravi, da je nepotrebno obdržati pšenice za setev doma v kašči, ker bodo letos pridelali toliko pšenice, da bo zadostovala za setev v prihodnjem letu.

MILJONARJEV ZET SOVRAŽNIK AMERIKE.

Grof Minotto, zet veleposelnika Swifta, aretiran na povelje predsednika Wilsona.

PRIJATELJ NEMŠKE VLADE.

Chicago, Ill. — Grof James Minotto, zet Louis F. Swifta, mešarja in večkratnega milijonarja, ki je pred kratkem zmagal na sodišču, da ga niso deportirali, je bil aretovan na predsednikovo zaporno odredbo. Zvezni sodnik Geo. A. Carpenter ga je izpustil pod \$50,000 poročstva in določil zaščitnike za prihodnji ponedeljek.

Akcijsko je podvzel justni tajnik Gregorij, ko je dobro preštudiral, h kateri narodnosti pripada grof Minotto. Brzojavke iz Washingtona naznanjajo, da spravi justni departament stvar pred najvišje sodišče, če sodnik Carpenter razsodi nasprotno.

Uradniki justnega departamenta zavzemajo stališče, da zvezno sodišče nima pravice pregledati dokazov, da je Minotto sovražni podanik; ravnotako nima sodišče pravice, da ga izpusti proti poročstvu, če je aretiran kot sovražni podanik na predsednikovo zaporno odredbo.

Aretacijo je izvršil zvezni podmaršal Dick Hart na Swiftovi graščini blizu Lake Foresta. Grof je bil oblečen v jahtovsko obleko in je bil pripravljen, da zapusti graščino. Nekoliko časa preje so služabniki tajili, da je grof na posvetu. Končno se je grof prikazal in je bil aretiran.

Komaj so grofa privlekli v Chicago, so se njegov tast, Henry Veeder, Swiftov advokat in Edward W. Sims, bivši zvezni pravdnik, prikazali na posvilišču in so vložili petkejo, da se ga izpusti. Sims je rekel sodniku, da je Minotto italijanski podanik, torej podanik dežele, ki ima prijateljske stike z Združenimi državami, in se ga radi tega ne more aretirati na predsednikovo zaporno odredbo.

Justni departament je drugič mnenja in smatra grofa Minotta za nemškega podanika, kljub temu, da je bil njegov oče Italijan. Že od 1. marca je justni departament natančno preiskaval, če je grof Minotto nemški ali italijanski podanik. In ko se je departament prepričal, da je nemški podanik, je podvzel akcijo napram njemu.

POVIŠANJE PREVOZNIH CEN ZA TOVORNO BLAGO NA ŽELEZNICAH.

Washington, D. C. — Uradniki železnice uprave cenijo, da bo treba povisati vozne cene za prevažanje blaga in potnikov na železnice za 25 odstotkov.

Priporočili so železniškemu upravitelju, da povisja ceno. McAdoo se odloči v šestih tednih in uveljavi takoj povznanje. Razvažaleci in transporterji imajo pravico, da apelirajo proti povznanju voznine na meddržavno trgovsko komisijo, kočno in odločilno besedo o stvari pa ima predsednik Wilson.

NEPOTREBNI POTNIŠKI VLAZI ODPRAVLJENI.

Washington, D. C. — Železniški ravnatelj McAdoo je odredil, da se odpravijo nepotrebni vlaki zapadno od Chicaga, da se prihrani na leto \$18,000,000 na obratnih troških. Odredba stopi v veljavo dne 2. junija.

Po novi odredbi se bodo potniki vozili na Santa Fe železnici v Los Angeles, po Chicagu in Northwestern, Union Pacific in South Western železnici v San Franciscu, po Burlingtonu in Northern Pacific železnici v Portland, Oregon, po Chicagu, Milwaukee in St. Paul železnici pa v Seattle.

Brzovlaki bodo rabili na vseh železniceh do končne postaje po 72 ur. Posebna voznina, ki jo sedaj računijo za nekatere vlake, bo odpravljena.

Reorganiziran bo tudi poštni promet.

NEMCI ZAHTEVAJO MOSKVO OD RUSIJE.

Kajserjeve čete koljejo in poklajo na osamlju ruskih kozakov. V Nemčiji se boje.

NEPRIJELIKE ROMANOVCEV.

Washington, 14. maja. — Državni departament je danes prejel vest iz švedskih virov, da je Nemčija naslovila na Rusijo celo vrsto novih zahtev in med drugim zahteva, da Rusi dajo Moskvu.

London, 14. maja. — "Daily Mail" ima poročilo iz Tientaina, da so sibirski boljševiki invadirali Kitajsko. Boljševičke čete so baje prodrle 150 milj daleč od sibirake majo pod Irkutskom v južno Mongolijo.

Bern, Švica, 14. maja. — Sem je prišla vest iz ruskih virov, da je nemška kavalerija pomorila vse prebivalce brez razlike starosti in spola v kozaki vasi Bohrovori in potem zaigala vas. Na ta način je pokončanih še več kozakiških vasi, ko niso hoteli kozaki dati Nemcem zahtevane hrane in strehe.

Nemški časopisje izraža bojazn, da nemške čete zadene kanta strofa, ako zaidejo predaleč v Ukrajino. Prebivalstvo je zelo sovražno napram Nemcem in manjšariske čete jih lahko premagajo.

London, 14. maja. — Brezlična depeša iz Moskve se glasi, da je poveljnik nemške armade v Ukrajini poslal noto boljševiki vlad, zahtevajoč, da se ruska črnomorska flota povrne v Sebastopol. Poveljnik dolži, da ruska flota pomaga protinemškemu gibanju v Ukrajini.

Nemci ujeti Romanovce?

Amsterdam, 14. maja. — Ukrajinski časnikarski biro je prejel informacije iz Odese, da je v rokah Nemcev Marija Fedorovna, mati bivšega carja in dva velika kneza Nikolaj Nikolajevič in Aleksander Nikolajevič (Mihajlovič). Val trije so bivali izra revolucije v Dulbarju, blizu Alto-dora na Krimu.

(Zadnjo soboto so poročali iz Moskve, da je carjeva mati prišla v Kijev, glavno mesto Ukrajine. Obenem so poročali, da je general Skoropadski, sedanjí diktator v Ukrajini, bil nekdanji pač bivše carice. Veliki knez Dimitrij Pavlovič je tudi v Kijevu in govori se, da je pomagal ovreči ukrajinsko rado.)

Nikolaj Romanov se pritožuje.

London, 14. maja. — Po vesteh iz Moskve je sovjetska vlada potrdila poročilo, da je bil Nikolaj Romanov, bivši car, preseljen s svojo ženo in eno hčerjo iz Tobolska v Ekaterinoslav, ko je prišel svet na sled zarotnikom v Sibiriji, ki so hoteli Romanova osvoboditi. Alekšaj Romanov, Nikolajev sin, je ostal v Tobolsku vsled slabega zdravja. Sedanje bivališe prejšnjega carja je majhna hišica, zastražena z rdečo gardo, ki ne pusti nikogar blizu brez posebnega dovoljenja. Nikolaj in njegova žena imata samo enega služabnika. Pred kratkim se je Nikolaj pritožil, da je straža precej surova. Sverdlov, predsednik centralnega odbora v sovetu in član kabineta, je dejal, da se mora Romanov sprijazniti z dejstvom, da je ujetnik sovjeta.

Vest dodaja, da končna usoda bivšega ruskega carja bo kmalu odločena.

KOLEKTOR OROPAN ZA \$3,000

Chicago, Ill. — Banditje so ustavili in oropali Horace Johnsona, kolektorja American Telephone in Telegraph kompanije, za \$100. Postavil se jim je v bran in tolovaj mu je pognal kroglu v levo roko.

VEREME.

Chicago in okolice: V sredo jasno in hladno. Severovzhodni in vzhodni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih štiriindvajsetih urah: 50. Sonce izhaja ob 5:30, zahaja ob 8:02.

AVSTRIJA IN NEMCIJA MED SEBOJ.

V Nemčiji se jeze in groze Avstriji, da bodo poplačali njeno "izdajstvo."

ČRNA NEHVALEŽNOST!

Amsterdam, 14. maja. — Neki Nizozemec, ki se je vrnil iz Nemčije, je dejal časnikarskemu poročevalcu: "Ako vprašate, dali je vojna v Nemčiji priljubljena, moram odgovoriti, da ni. Toda, če me vprašate, proti kateri državi bila vojna najbolj popularna v Nemčiji, moram reči, da proti Avstriji. Sovražstvo do Avstrije je najznačilnejši pojav v javnem mnenju Nemčije. Koder sem hodil in kjer sem bil, povsod sem slišal to sovražstvo."

V prvih mesecih vojne so bili Nemci zelo jezni, ker ni mogla Avstrija sama ustaviti Rusov, in če so jih hoteli pravočasno ustaviti, je bilo treba nemških čet in — kar je glavno — nemških generalov. Bilo je nekaj navadnega takrat, če je Avstrijec aretal Nemca in ga pozdravil s obličajnim: "Imam čast" — mu je Nemec naglo odgovoril: "Da, to je vse, kar imam."

Mnogo proti Avstriji so pa povečali zadnji dogodki, posebno znano pismo cesarja Karla. V Nemčiji prevladuje mnenje, da bo Avstrija kriva, če Nemčija izgubi vojno.

Mnenje in sodba Nemcev o Avstriji je ob kratkem sledeča: Nemčija je morala žrtiniti in rešiti Avstrijo, kadarkoli je zadnji grozila nevarnost bodi od Rusije, Srbije, Rumunije in Italije. Ko je bil s Rusijo sklenjen mir, je dobila Avstrija velja vrednost na račun Rumunske in okupirala je kos Italije, do česar so ji pomagali Nemci. Nemčija adaj sahteve, da Avstrija pošlje svoje čete na zapadno fronto in ji pomaga pri ofenzivi. Ko so se vršila pogajanja v ta namen med Berlinom in Dunajem, je avstrijska vlada odgovorila, da se ne upa poslati čet, ker se boji revolucije doma. Ljudstvo v Avstriji smatra, da je vojna za Avstrijo končana na vseh frontah izvsemiši na italijanski fronti. Nemčija je dobila le avstrijsko artilerijo na pomoč, kar pa ne zadostuje; vsled tega je Avstrija izdajalka, ki bo morala plačati svojo nehvaležnost pri prvi priliki.

V Ukrajini so nastale nove težave za Nemčijo. Treba je pomnožiti tamonjne čete, in ker jih Nemčija nima preveč, bi morala pomagati Avstriji. Zadnja se pa zopet obotavlja, češ, da je sklenila mir z Ukrajino. V resnici si pa ne upa. Avstrijska vlada je še poslala nekaj čet v Ukrajino na izrecni pritisk iz Berlina in protest vsled tega ni še danes poлегel med avstro-ogrskimi narodi.

V Nemčiji je tudi velika jeza, ker se pogodba za uvoz ukrajinskega žita glasi, da mora iti prva pošiljatev v Avstrijo. Neki bančni ravnatelj v Berlinu je dejal: "Sami nimamo dovolj in vrhu tega moramo še hraniti podonavske capine. Tako nas goljufajo. Toda le počakajte! Prišel bo dan obračuna in takrat bo konec Avstrije." Jeza je pa priklopela do vrhunca, ko je avstrijska vlada prosila, da Nemčija založi s živili del Tirolske. Splošna zahteva v Berlinu je, da naj Ogrska prehranja Tirolce ali pa naj poginejo gladu. Ta zahteva ne prihaja samo iz priprostake ljudstva, temveč tudi iz trgovskih in diplomatskih krogov v Nemčiji.

"Kje bi že bila Avstrija brez naše pomoči?" je dejal ladjegradniški magnat v Hamburgu. "Davno bi je ne bilo več; Rusija, Srbija, Rumunija in Italija bi s lahko porušile trilo, staro monarhijo. Nemčija in edino Nemčija jo je rešila in celo v času, ko je bila ona sama v nevarnosti. Danes pa, ko smo mi v stiski, nam pa Avstrija plačuje s črno nehvaležnostjo. Nikdar ne pozabimo tega! Zadnje čase nam z Dunaja neprestano groze a separatnim mirom. Le naj

Dalje na 3. str., 1. kol.

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

Ko je bil Martin sam v spalnici, mu je bilo hudo, da bi se bil najraje zjokal. Prišel je do prepičanja, da je Mucova "žabca" velik humbug vsaj v njegovem slučaju, in neprestano mazanje se mu je že pristadilo. Bolezen se je obrnila na sčube. Pojavila so se nova znamenja. V kostnih zgibih, zlasti v kolkih in kolenih, je občutila skalečine bolečine, ki so ga od časa do časa rezale kakor z nožem. Večkrat ga je bolela glava in prišla vrtoglavica, da je bil kakor pijan. Oba potrebni stali prišli otekati in na eni strani je narasla hula, kakor večje jabolko, a na pravi so se pojavile rdeče lise. Velike muke so ga prislile, da je izostal par dni od dela, kajti oteklina ga je ovirala pri hoji, a kam še pri delu. Martin je sploh začel hujšati na vsem telesu. Toda najhujša je bila duševna bolečina. Najbolj ga je mučilo to, da ne sme nikomur povedati, da trpi, in da se mora obnašati, kakor da je najbolj zdrav človek na svetu. Bolan je, a reče ne ve, kako bi si pomagal; nikogar pa ne sme vprašati za svet. Vrhutega pa mora delati v rudniku, kar izmuči še zdravega človeka. Martinu je bilo obupati.

Drugi dan je šel Muc na svedo, da ga je našel v "Narodni gostilni". Ker je bila nedelja po peti, je bil salun poln ljudi. Grbasti Mate je zopet natezal harmoniko in Marička je plesala v zadnji sobi, da se je vse kadilo.

Martin se je stresel. En sam pogled na deklico, katero je stakal pred enim mesecem na plesnišči, mu je omrtvil bolečine in zopet se je zapnila v žile znana opojnost. Vsa dogledna mržnja napram nji, katero je imel za poglavitni vzrok svoje nesreče, je mahoma izgubila in zopet si je oči na brhkih udih zapeljivo plesatke morda vso večnost neobčutljiv in brezbržen za vse drugo, da ga ni zadržal Muc in se zapletel v pogovor.

La s težavo je Rožnik pregovoril prijatelja, da naj gre z njim na prosto, ker mu ima nekaj važnega povedati. Šla sta in sedla na klopi pred gostilno. Nemirno je poslušal Muc novo tožbo Martinovo. Spoznal je, da ima Rožnik nevarno bolezen, za katero je treba boljše zdravila, kaj je on. Jezl se je na tihem, da se ga ni takoj odkrival, ko mu je mož prvič zaupal, kaj ima, ali tolažil se je, da ni še nič nepozno.

"Veš kaj Martin, pojdi k zdravniku, pa bo vse dobro."

Martin ga plašno pogleda.

K zdravniku? — Torej je le nekaj hudega. Ako mora človek k zdravniku, potem ni več šale. In oh — k zdravniku? H kateremu zdravniku? Vsekakor h kompanjskemu doktorju, za katerega mora plačevati vsak mesec petdeset centov. K njemu? — Njemu naj razkrije in pokaže svojo nadlogo? Ali se ne bi osramotil? In končno: Kompanjski zdravnik ga prijavi bolnega, in on bo moral ostati doma dlje časa. Kaj si bodo mislili domači? Ne bodo li ga nadlegovali in izpraševali, kaj mu je, in če bo tajil in lagal, ali ne bodo sumnjali? Kakšna sramota! — Nikdar, nikdar — rajši umrje! K zdravniku ne gre!

"Pa pojdi k drugemu zdravniku, saj jih je dovolj v mestu."

"Ne, ne! — K zdravniku ne!"

"Pa piši znanjini zdravnikom, ki so v časopisih. Večkrat sem že čital o profesorjih v New Yorku, ki zdravijo take bolezni — in tam te ne pozna nihče!"

Martinu je odleglo. Tega še ni vedel, da se lahko piše oddaljenim zdravnikom.

"V časopis pogledj. Saj ga imate v hiši. Tam dobiš naslov."

Dobra misel. Martin že lahko piše na skrivnem, ako zdravnik razume po nase, toda odgovor bo prišel v hišo, gospodinja dobi vsa pisma v roke in — oh, tudi to ni mogoče!

"Naredi naslov na mojo pošto škrinjico, kjer lahko dobiš vsa pisma, kadar sam hočeš, in razen mene ne bo vedel živ črt."

O — da! To pa že gre. Kako dober je Muc, ki tako skrbi zanj!

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin ni nikoli pogledal časopisa, kajti nje-mu je veljal nauk starih ljudi, če iz starega kraja, da si s čitanjem današnjih "cajtenj" in drugih takih reči človek ne prikloni niasar. Bolje je prepaati tisti čas, ki bi se imel potratiti s časopisom — in tega pravila se je držal Martin. On ni sploh čital drugega, kakor pisma svoje žene in maške bukvice. Zato pa je nekako v zadregi in s veliko nerodnostjo prišel za časopis, ki mu je imel po nasvetu prijatelja vendarle koristiti. Pregledal je vse od konca do kraja in po dolgem iskanju je našel na debelo tiskane besede: "Človek, akri bi svoje zdravje!" Pod temi besedami je bilo povedano na dolgo in široko, kako lahko se bolnik iznebi raznih bolezni brez ozira, kako grele in stare da so. Načeta je bila cela vrsta bolezni, o katerih ni imel Martin niti pojma; uverjen je pa bil, da je med njimi gotovo tudi njegova težnja. Spodaj je pa stalo debelo tiskano ime "Dr. Collin's Medical Institute, New York."

Martin se je odločil za prijateljev nasvet. Čim je prišel domov, je šel takoj na delo. Vedel je, da je stari Joža naročen na več časopisov. Stari Joža je bil nekak starišina med gosti, ki je navadno čital novice na glas, kadar ga je hotel kdo poslušati. Jemal je časopise tudi v jamo, kjer je imel izjemno lahko delo, da je presedel par ur na dan in čital pri brleč lampici na klohu, ki ga je položil zraven sebe na desko. In rojaki so rekli, da je Joža zelo moder mož, ker toliko čita. Martinu ni bilo treba vprašati dvakrat. Na misel poleg svoje postelje je imel Joža cel kup časopisov in veselo ga je, če se je kdaj drugi zanimal za čitanje. Dal je Martinu najnuvejšo številko slovenskega dnevnika s prijazno opombo: "Le čitaj fant, saj ti ne bo škodilo."

Martin je našel imena še drugih doktorjev, katerih je bilo vse polno v časopisu; vsi so naštevili, kaj vse zdravijo in vsi so obljubovali zdravje. Ali izmed vseh se mu je najbolj dopadel prvi. Martin je namreč sklepal: Ta, ki ima največ profesorja v listu in ki največ pove z debelimi črkami, je gotovo najboljši. Dopadlo se mu je tudi to, da je tamkaj stalo, da vsak bolnik lahko piše v svojem materinem jeziku.

Napisal je pismo in se trudil, da se kolikor mogoče bolj potoži in s tem izkove usmiljenje. Razodel je "preljubemu gospodu dohtarju" svojo nesrečo od prve ure in ga prosil, "kakor se pravi sam Bog", da mu naj pošlje kakšno bolezen je to in da li se more hitro odpraviti. Ako ga ozdravi, bo molil zanj, dokler bo živ.

Pismo je oddal še tisti dan in potem je s velikim napetostjo pričakoval odgovora. Tri dni je hodil zastonj na pošto in že se je bal, da se je pismo izgubilo, ko mu je izročil poštar četrti dan velik ovitek. Martin ga je takoj odprl in v njem je našel knjižico z naslovom "Človek in njegovo zdravje" in pismo. V strahu, da ga ne bi kdo videl, je naglo spravljal vse skupaj v žep, in ko je bil doma, se je zaprl na stranišče in tamkaj prebral pismo, ki se je glasilo:

Čestni rojaki! — Vaše pismo smo prejeli in iz njega razvidimo, da imate primarni sifilis, ki se prebaja v drugi štadij. To je zelo nevarna krvna bolezen, ki lahko prinese strašno muko in zgodnjo smrt, ako se bolnik pravočasno in pravilno ne zdravi. Ako preide bolezen v tretji štadij, potem ni več pomoči; bolnik gube na živem in umrje strano mrti. Vaša bolezen se ni zastarala in zato lahko ozdravite. Toda odlašati se smete niti ene minute. Mi vam garantiramo popolno ozdravljenje, ako vzamete naša posebna zdravila. Seveda se morate strogo ravnati po naših navodilih. Vzdržite se mastnih jedi in alkoholičnih pijav; skrbite za suho telesa. Ker vemo, da so vam zdravila neobhodno potrebna, vam obenem pošljemo po ekspresu zavoj naših specialnih zdravil. Plačati boste \$12 in ekspresne stroške, kadar vzamete zavoj. Navodila za uporabo zdravil boste našli na škatlicah in steklenicah. Vzemite zdravila brez vsakega obožavanja, in kadar porabite, pišite nam. Mi smo prepričani, da vam bodo takoj olajšala stanje.

P. S. — Pošljamo vam tudi našo knjigo, v kateri boste našli natančen opis Vaše bolezni.

Martin je čital še enkrat, dvakrat in čelo so mu porosile potne kaplje. Prijel se je za glavo in nekaj časa je strmel kakor okamenel. Bilo mu je, kakor da ga je kdo udaril z vso močjo po čelu. Martin je obračal pismo in sam sebi ni mogel verjeti, da li je vse to resnica.

Sifilis! — Primarni sifilis — nevarna, krvna bolezen! In on je takoli neveden in Muc ga je zanašal, da ni nič. Toda zdravnik piše, da mu garantira ozdravljenje in zdravila mu je že poslal. O, le potolažen bodi, Martin, še so dobri ljudje na svetu, ki nekaj vedo in ki radi pomagajo!...

Mehanično odpre knjigo in lista po njej s tresočo roko, da bi zvedel še več o svoji bolezni. Ker knjiga ni bila zvelika, je kmalu našel in čital:

Sifilis.

Prvi štadij — Bolezen se pojavi v desetih dneh in v nekaterih slučajih še v enem mesecu in sicer na tistem mestu, kjer je prišel strop v dotiko s bolno osebo na sluznato ali razpoko kožo. Prvo znamenje bolezni je rdeča lisa, ki se v par dneh razvije v majhno, trdo krasico. Krasica se kmalu zmehča na vrhu in iz nje cedi redka tekočina, ki je zopet strop. Ako se bolezen takoj ne ozdravi, ostane krasica kakih šest tednov, včasih tudi dva meseca in potem izgine. To je primarni sifilis. Druga znamenja ali simptomi, ki se kmalu pokažejo, so: oteklina, bole na bližnjih žlezah, bolečina v zgibih, posebej v nogah in večkratni glavobol.

Drugi štadij — Kakor hitro se strop razvije v kri, prične bolnika spreletati velika vročina, muči ga hud glavobol in na prsih, trebuhu in po kolkih se pojavijo lisnate podobne lisne bakrene barve, ki zelo srbe. Obenem se pokažejo bele ranice na bezgavkah v grlu in ustih in izpadati začne lasje. Bakrene lise se kmalu dvignejo in ogroze in ponekod so podobne divjemu mezu. To je drugi štadij ali sekundarni sifilis.

Naprej ni več mogoč. Martin zapre knjigo in zopet strmi v tla pred sabo. Vse, kar je čital, se je natančno vjemalo z njegovo boleznijo. Zdaj mu je bilo jasno marsikaj, česar ni mogel razumeti prej. Da, da — njegova bolezen je že v drugem štadiju! Glavobol, vročina, bolečine v zgibih, lise na prsih in nekako zbadanje v grlu — vse to se vjema. V žepu je imel majhno ogleдалce, ki ga je vedno nosil pri sebi. Naglo ga pognalo in že pa odpre usta. Bože dragi! — v grlu je bilo vse polno drobnih, belih pik in v ustih tudi. Torej ni več dvoma. Martin se prime za lase in pulsi so se, kakor da nimajo več korenin. Nov dokaz!

V knjigi je bila tudi slika človeka z nagim bratom — pokritim z ranami. Slika je predstavljala "tretji štadij". Gnilo meso! — Strašna slika! Taka usoda čaka tudi njega, ako prej ne ozdravi... Ali je mogoče?

Od tiste ure so se vrtele vse Martinove misli samo okrog zdravlja, ki jih ima dobiti. Ozdravit mora — rešiti se strašnih posledic, zamuditi ne sme več ne ene minute. Čim je prišel drugi dan s dela, takoj je tekel na pošto, ali bilo ni nič. Zopet je bil zamučen en dan in to ga je tako trlo, da reče ni mogel spati. Drugi dan zopet nič in tako je pretekel teden. Martin se je v tem tednu postal najmanj za tri leta. Njegova potrtost je že vabljala pozornost pri domačih v hiši in stari Joža ga je sihipatično vprašal, če ni morda kaj — bolan.

"Ne!" je odločno odvrnil Martin.

"Je, je!" — je brž posegla vmes vsvetelna in skrbna hišna gospodinja. "Zelodec ni v redu, saj se mu pozna na obrazu. Zakaj nočeš kuhanega vina, Martin?"

Martin se pa ni zmenil, kaj govori.

Po dolgih desetih dneh čakanja in kopnenja je bil končno obvečen, da ima na ekspresni postaji zavoj iz New Yorka. Takoj je dirjal na označeno mesto in plačal dvanaest dolarjev in petinosemdeset centov, preden mu je agent izročil pošiljatev. Skoro mu je bilo žal lepih dolarjev, za katere je delal tako težko in katere bi bil moral poslati ženi v stari kraj — ali v naslednjem trenutku je bil jezen sam nad seboj. Čemu se krenuliti? Ali ni zdravje vredno več od vsega na svetu? Da — za zdravje bi dal zadnji cent!

(Nadaljevanje sledi.)

IZ GLAVNEGA URADA.

VOLITVE DELEGATOV ZA PRIHODNO KONVENCIJO.

V smislu pravil V. člen "Konvencije", točka 7, se v mesecu juniju volijo delegati(inje) za VII. redno konvencijo, ki prične dne 16. septembra 1918 v Springfieldu, Illinois.

Točka 7, v petem členu se glasi: "Vsako krajevno društvo z nad petindvajsetimi člani ima pravico izvoliti delegata(injo) v mesecu, ko se v smislu teh pravil voli delegati, in sicer na vsakih sto članov enega. Majhna društva z 10 in 15 člani v bližini imajo pravico izvoliti skupnega delegata; lahko se pridružijo manjša društva večjim, da dopolnijo število članstva na sto ali dvesto z namenom, da pošljejo enega delegata več Društva, katerih število je padlo pod deset ali suspendirana društva nimajo pravice do delegacije."

"To točko se razumeva, da te tista društva, katerih število članov šteje 25 v mesecu juniju, ko se vrše volitve delegatov, imajo pravico do delegacije."

Delegat(inja) mora biti vsak član in članica, ki je zmožen ali zmožna pisanja in čitanja in mora biti član društva najmanj tri mesece pred volitvami delegatov. To se razume, da član, ki prestopi od drugega društva s prestopnim listom v teku treh mesecev pred volitvami delegata, in novopristopili član ne more kandidirati.

Člen IV. "Volitve društvenega odbora in delegatov" stran 45 in 46, točka 2, predpisuje, da se delegatje volijo kot društveni odbor. Nominirajo se javno in voli se jih z lističi tajno.

Izvoljen se smatra kandidat, ki dobi eden ali več glasov nad drugimi kandidati. Na zgoraj navedene točke se opozarjajo člani, da se ravna po natančno po njih, da ne bo kakih pritožb, da se volitve niso vršile pravilno.

John Verderbar, gl. tajnik.

Naznanila in vabila

Mokoma, Ill. — Naznanjam članom Nekomanih Slovencev, št. 209, SNPJ, kakor tudi ostalim slovenskim občanom v tej okolici, da priredimo dne 16. maja ob 7. zvečer veselico, katere dobiček je namenjen v pomoč našemu bratu Franku Porentu, ki ga tare bolezen še sedem mesecev in se še prav nič ne ve, kdaj ga zapusti. — Veselica se vrši v prostorih brata Antona Bergerja. Vstopnice za moške 50c. Dame vstopnine proste. Nadalje je bilo na naši zadnji redni seji sklenjeno, da mora vsak član prispevati 50c v ta namen. — Bratje, upam, da ne potrebujete ponovnega opomina; udeležite se veselice in pomagajte rojaku v njegovi stiski; s tem ne vršimo drugega, kot našo bratstvo dolžnost. — Anton Šmolec, predsednik.

Roundup, Mont. — Naznanjam članom društva Šivila Ilirija, št. 114, S. N. P. J., sklep društvene seje, ki se glasi, da se mora vsak član udeležiti vsaj vse tretje redne seje. Kdor se ne bo razval po temu sklepu, bo po pravilih kaznovan z enomesečno suspendacijo. Od tega sklopa so izveti samo bolniki in člani, ki so vseh kot mlajši oddaljeni od društvenega središča. — Nekateri člani se menijo, da je dovolj, če plačajo le assessment, pa že se kaj brigajo za društvene seje ali ne. Stvar je seveda popolnoma druga. Udeleževanje se društva je za člana absolutno potrebno. Nekateri članovi se ni bilo na seji šest mesecev. Seje se udeležuje le kako deset do 15 članov, karstveno število naše društvo precejšnje število članov. In če ti, ki se seji udeležujejo, so vedno eni in isti člani, na katerih je seveda leželo vse društveno delo. Delujemo za prospeh društva in jednote vsi in ne samo nekateri člani. — Frank Grušen, tajnik.

Pittsburgh, Pa. — Opozorjam članstvo društva Slovenski Sokol, št. 118, S. N. P. J., naj se nekoliko redneje in v obilnejšem številu udeležuje društvenih seji, kajti sedaj prihaja komaj tretjina članov na sejo. Ako se razmere ne izboljšajo, se bomo razvali po pravilih. To je sklep seje. Pravila zahtevajo, da je dolžnost vsakega člana udeležiti se vsaj vsake tretje redne mesečne seje. Kdor ta zaključek krši, se ga ima pravico kaznovati z enomesečno suspendacijo. Sedaj je posebno potrebno, da se številni udeležujejo seji, kajti na dnevnem redu so vedno kakšne take važne točke. Ker se bližajo konvenciji, so potrebne na društveni seji tudi razprave, le katerih naj črpa društveni delegati navodila o delanju in uspehih društva, ki naj jih zastopa na konvenciji. — Debatiranje in razpravljanje je otekočeno, če je na seji zastopana le mala manjšina društvenega članstva. Ako bi se zavedali važnosti društvenih seji, in se jih tako tudi v udeleževali, bi bilo tudi tako dela olajšano in uspešnejše, kajti "vse ljudi ve" — kot pravi proverb. "Vsi naj tako telesa pristopijo k nam. Tisti, pa ki se menijo, da lahko prebije v krogu svojih društvenih bratov in sester. — Društvene priprave plačuje pri seji. Od tega se izvoti le tak, ki se iz kakoga teženega vzroka seje niso mogli udeležiti. — Apeliramo na rojake, naj se bolj zanimajo za skupnopravno vojnih varstvenih značaj in pripravo članov se sedaj, naj na naši prihodnji seji kupi vsaki vsaj en kupon, od česar znamko 10c ga stane štiri dolare in 15c, za katerega bo vladna plačila leta 1923 85. — Apelliramo tu-

di na tiste člane, ki mi še niso sporočili, koliko obveznic svobode so kupili, naj mi to sporoče do prihodnje seje, da mi bo o stvari mogoče poročiti ga tajniku naše jednote. — Naznanjam, da sem se preselil. Tisti, ki imajo opravka s tajniškim uradom, naj upoštevajo v bodoče sledeči naslov: Antos Barilar, 5144 Natrona Alley

VESTI Z BOJISKA.

Ameriške vesti.

KORPORACIJSKI PRAVDNIK IZZIVA MESTNI SVET.

Chicago, Ill. — Advokat Donald R. Rieberg obtožuje korporacijskega pravnika Ettelzona, da širi propagando, ki ima namen, da se opusti nadaljna tožba proti plinski družbi za \$10,000,000.

Ravno ob tem času je pa Ettelzon podal izjavo, da mestni svet nima pravice odločiti, da Rieberg se zastopa pravdo proti plinski družbi, da se vrši končno zaslišanje pred sodnikom Tarisonom.

Dejal je, da župan izvrši le v. ljudnost, če naznani mestnemu svetu ime advokata, ki ga misli Ettelzon imenovati na Riebergovo mesto.

Medtem je Rieberg naznanil, da pojde pred sodnika Torrisona in zahteva, da se pravda za \$10,000,000 nadaljuje, ki jih ima plinska družba vrniti konzumentom.

Mr. Rieberg se je z ozirom na akcijo korporacijskega pravnika Ettelzona izrazil:

„Po časnikarskem intervjuju s korporacijskim pravnikom prizna mr. Ettelzon mojo obtožbo, da bo posledica, če on prevzame vodstvo tožbe, da jo ubije in ne pa dobi.“

„Njegove besede podajajo: Kaj se je treba boriti v veliki tožbi, če je nemogoče pobrati denar, ki ga sodišče prizna. Če mesto dobi tožbo, tedaj bodo morali konzumentje vrniti denar, ker bodo plačali višjo ceno.“

„Konzumentje plina ne bodo dobili denarja, ker je družba brez posebnega sklada.“

„Mr. Ettelzon zdaj podpira Sutterjevo pravdo. Zdej hoče opravičiti svoj nastop z napačno trditvijo, da konzumentje ne bodo nič pridobili, če dobe pravdo za \$10,000,000, ki čaka na razsodbo pred sodnikom Torrisonom.“

Občinski svetovalec so v teh zadnjih treh dneh prišli do prepričanja, da Ettelsova akcija ugrozi interese 600,000 konzumentov v pravdi za \$10,000,000 proti plinski družbi.

Neki občinski svetovalec se je izrazil: „Ettelzon je sebe postavil za majhnega kajzerja. Mestni svet lahko razveljavi ugovor župana, če tako glasujeta dve tretjini mestnih svetovalec, toda mr. Ettelzon trdi, da ima moč, da razveljavi dobro premišljeno stališče, ki je bilo ponovno potrjeno od občinskih svetovalec, in izjavlja, da to ni zadeva občinskega sveta.“

POHABLJENEC USTRELIL SVOJEGA OČETA.

Chicago, Ill. — John Verbure je prišel pijan domov. Klj je svojo hči, ženi je dal zausnicio; njegov 19-letni sin Johnny, ki ima samo eno nogo, je pograbil samokres in ga ustrelil.

Sosedje pravijo, da je Verbure malokredaj delal, ponči so pa ličali njegov glas, poln kletve, zaničevanja in zbadljivk, se razlegali v bližnjo okolico. Ob takih prilikah je Johnny zapustil hišo, da ni slišal očeta in ni prišel v dotiko z njegovimi pestmi. Družina je živel v pravem peklju, kakeršnega more ustvariti le današnji gospodarski sistem z vsemi njegovimi izrodki.

Žena Verburova je podnevu prala, da je zaslužila nekaj dolarjev in tako pomagala k prehranitvi družine. Zvečer je prišla domov, da je skuhala večerjo, pospravila hišo in izvršila druga gospodinjska dela. 17-letna Marie dela v neki departmanti trgovini, Getruda in Clara pa hodita še v šolo.

Dvanajsetletna Clara je o drami povedala sledeče:

„Oče je prišel zopet pijan domov in je pobil mater na tla, Johnny ga je pa ustrelil.“

„Skušala sem lupiti krompir, on pa ni dal miru. Vedno je bil tak,“ je rekla mrs. Verbure z izmučenim glasom. „Večkrat me je pretepel. Seveda, jaz se nisem brigala za to, radi tega, toda otroke je to bolelo.“

„Nihče mu ni mogel do živca,“ je dejal Jonny, ki je sedel ves obupan v celici. „Vzdržal sem, dokler sem mogel. Ko je danes zvečer dal zausnicio materi, nisem mogel tega prenesti. Šel sem v mojo sobo in vzel samokres, ki je bil v miznici.“

„Glas sem dva poka in ki ju je bilo slišati, kakor da Verbure

pretepa svojo ženo z desko, in tekel sem po stopnicah nizdol, da ga ustavim,“ je rekel Hary Pridgeon, ki stanuje nad Verburovimi.

Verbure je umrl na mestu, kajti dve krogli sta ga zadeli v glavo. Policija izjavlja, da je sin mirno čakal doma, dokler niso detektivi prišli ponj.

DETAJLI O BRUTALNEM NAPADU NA ŽENO.

Chicago, Ill. — Horace G. Noakes, ki je z železnim drogrom hotel ubiti svojo ženo, da ne bo treba skrbeti za dete, ki je šele imelo zagledati luč tega sveta, bi se sedaj rad pobotal s svojo ženo.

Sodnik Gemmill je zanj določil \$25,000 poroštva in odredil zaslišanje na 25. maja. Noakesov advokat je trdil, da je žena izven nevarnosti, da sodnik določi nizko poroštvo. Policija je izjavila, da žena še ni izven nevarnosti in zahtevala je visoko poroštvo.

Na sodišču sta bila navzoča njegovi oče in mačeha, ki je dejala, da je bil Noakes vedno nervozen. Noakes je temu ugovarjal in dejal:

„Stvar izgleda zelo črna, zdaj razumem, da sem bil pr— bedak. Če se izvlečem iz te luknje, se pobotam s svojo soprogo.“

„Poslal sem ženo k zdravniku. Ona je pronašla, da je odšel v vojno in tako nisem vedel, kaj naj storim.“

Ko je Noakes hladnokrvno povedal, kako je izvršil napad, je dejal, da je v delavnici New York Central železnice zaslužil le 95 dolarjev mesečno. Ženo je mislil ubiti že pred enim mesecem, potem se je pa odločil, da sklep izvrši kasneje.

Noakes se je oženil 11. maja 1917.

PONESEBENA TATVINA.

Chicago, Ill. — Mrs. John Zelver je naznanila na policiji, da ji je nekdo ukradel \$2,000. Policijski kapitan Ryan je poslal na njen dom detektiva Caverleja in Slaterja, ki sta kmalu pronašla, da ima Frank Atukis, ki je pri Zelverovi na hrani in stanovanju, malo preveč denarja. Ko sta ga že doli izpraševala, sta bila prepričana, da imata pravega tatu pred sabo. Šla sta na dvorišče in pričela kopati, kajti prepričana sta bila, da je tat denar zakopal. Kmalu sta našla \$363 v bankovcih, kasneje pa \$1,000 v neki nogavici. Atukis je priznal tatvino.

ŽENE SE NISO IZKAZALE SPOSOBNE ZA SLUŽBO NA ULIČNI ŽELEZNICI.

Washington, D. C. — Benjamin Squires poroča, da žene niso sposobne opravljati službo na uličnih železnicah, ki so jo prej opravljali moške.

Njegovo poročilo omenja, da so cestnoželezniške družbe v New Yorku nastavile 492 žen, ki opravljajo službo, ki so jo vršili moške. V svojem poročilu pravi, da bo človek, ki misli, najzadnje pripočl, da žene opravljajo delo na cestnih železnicah, ki gre močem v New Yorku se je jasno pokazalo, da škodi ženam cestnoželezniška služba, posebno pa pondeno delo.

VLAK SKOČIL RAZ TIR.

Schodack Landing, N. Y. — Ekspresni vlak iz New Yorka v Chicago je skočil v tukajšnji bližini raz tir. Kurjač je ubit, neki pasir je smrtno ranjen, osem do deset potnikov je pa dobilo bolj lahke poškodbe. Strojvodja je hudo poparjen.

Tir so zapustili vsi vozovi. Nesrečo je povzročilo odprto ogibališče.

ROP PRI BELEM DNEVU.

Chicago, Ill. — V prodajalno Arthur Anella je vstopil okoli 22 let star bandit in ga s samokresom prisilil, da mu je izročil \$167,70. Po izvršenem ropu je tolovaj izginil s plenom.

STROJNIKI SO SE VRNILI NA DELO.

Bethlehem, Pa. — Strojniki pri Bethlehem Steel kompaniji, ki so stavkali nad teden dni, so se vrnili na delo in sklenili, da svoje zahteve predložijo vojnemu delavskemu odboru.

BOGATIN OBDOJEN RADI POSTOPANJA.

Baltimore, Md. — James Madison Thompson, dobro poznan v „boljši“ družbi in bivši mešetar, ki je prodajal delnice in druge vrednostne papirje, se ni registriral po marylandskem zakonu, ki določa, da mora vsakdo opravljati koristno delo. Bil je aretiran in priveden pred policijskega sodnika, ki ga je obsodil na \$25 denarne globe. Thompson je plačal denarno globo in zapustil sodišče. Sodnik mu je dejal, da naj si priakrbi delo.

Štirinajst dni prisilne delavnice bi bilo za bogatina vsekakor bolj učinkovito kot pa \$25 denarne globe.

BREZDIMNI MENKI PREGOGNI DOVOLJEN V ILLINOISU.

Washington, D. C. — Kurivna uprava je odredila, da se ne sme pošiljati brezdimnega mehkega premoga iz okrajev Pokahontas in New River v Virginiji in West Virginiji po Velikih jezerih za domačo uporabo v Iowi, Wisconsinu, Minnesoti, Severni in Južni Dakoti. Dodatna odredba pa prepoveduje pošiljanje mehkega premoga iz držav Pensylvanije, Ohio, Maryland, West Virginia, vzhodni Kentucky in Tennessee po Velikih jezerih v Illinois, da ga prodajajo za domačo uporabo.

PREMOG BODO PREGLEDOVALI.

Washington, D. C. — Kurivna uprava nameraja, da ima predsednik kurivnih odborov v okrajih Lackawanna, Luzerne in Shuylkill v Pennsylvaniji pravico imenovati nadzorovalca, da pregledajo premog, če je sposoben za trg.

Vaše zdravje

zahteva snalnost in natančno ravnanje pri vseh zdravniških predpisih in navetih. Da vam bo mogoče odstraniti marsikako bolelino, ki prihi od vseh strani na vas kot hud sovražnik, bodite vedno pripravljeni. Imajte vedno pri rokah

Severa's Antiseptol.

To je izvrstno higijenično in antiseptično sredstvo, ki naj bi se razširilo sleherni dan pri ispranju ust, pri grgranju, pri ispranju oči, nosa, ali pri antiseptičnem ispranju ran in očiščev. To sredstvo vam hodi in leži v vsaki lekarni in vsaki trgovini. Navodila so razpisana na zaviti. Cena 50c. Na prodaj v vseh lekarnah.

RAD BI IZVEDELA

za mojega brata Johna Zilindra in za sestro Angelo, rojeno Zilindra in sedaj omožena in njeno drugo ime ni ni znano. Nahajata se menda nekeje v državi Illinois. Doma sta iz Velikih Poljan, Kranjsko. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njihovo naslov, da mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležna. Ako pa bosta sama čitala, naj se mi prijavita. Poročati imam zelo važne stvari. Jenny Zilindra, sedaj omožena Jenny Hrvatin, 14306 Sylvia Ave., Cleveland, Ohio.

KDO VE, KDO GA POZNA!

Njega, ki ga jaz lačem, Johna Valencu. Iskal sem ga že v „Prosveti“ za njegovo dobrobit in za prijaznosti ga še nekrat pozivljam, da se zgasi. Rad bi vedel, kaj mi je storiti z njegovoprijlago, katera leži pri meni že nad pol leta? Če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani ali naj se mi sam javi. Slišal sem, da ima v Chicagu dva brata in druge sorodnike in mogoče oni vedo, kje se nahaja. Želim, da mi sporoče njegovo naslov. Moj naslov je bil prej 1153 Norwood Rd., Cleveland, Ohio, a sedaj pa je: John Zabukovec, 15617 Holmes Ave., Collinwood, Ohio.

KDO VE, KDO GA POZNA!

Njega, ki ga jaz lačem, Johna Valencu. Iskal sem ga že v „Prosveti“ za njegovo dobrobit in za prijaznosti ga še nekrat pozivljam, da se zgasi. Rad bi vedel, kaj mi je storiti z njegovoprijlago, katera leži pri meni že nad pol leta? Če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani ali naj se mi sam javi. Slišal sem, da ima v Chicagu dva brata in druge sorodnike in mogoče oni vedo, kje se nahaja. Želim, da mi sporoče njegovo naslov. Moj naslov je bil prej 1153 Norwood Rd., Cleveland, Ohio, a sedaj pa je: John Zabukovec, 15617 Holmes Ave., Collinwood, Ohio.

KDO VE, KDO GA POZNA!

Njega, ki ga jaz lačem, Johna Valencu. Iskal sem ga že v „Prosveti“ za njegovo dobrobit in za prijaznosti ga še nekrat pozivljam, da se zgasi. Rad bi vedel, kaj mi je storiti z njegovoprijlago, katera leži pri meni že nad pol leta? Če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani ali naj se mi sam javi. Slišal sem, da ima v Chicagu dva brata in druge sorodnike in mogoče oni vedo, kje se nahaja. Želim, da mi sporoče njegovo naslov. Moj naslov je bil prej 1153 Norwood Rd., Cleveland, Ohio, a sedaj pa je: John Zabukovec, 15617 Holmes Ave., Collinwood, Ohio.

KDO VE, KDO GA POZNA!

Njega, ki ga jaz lačem, Johna Valencu. Iskal sem ga že v „Prosveti“ za njegovo dobrobit in za prijaznosti ga še nekrat pozivljam, da se zgasi. Rad bi vedel, kaj mi je storiti z njegovoprijlago, katera leži pri meni že nad pol leta? Če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani ali naj se mi sam javi. Slišal sem, da ima v Chicagu dva brata in druge sorodnike in mogoče oni vedo, kje se nahaja. Želim, da mi sporoče njegovo naslov. Moj naslov je bil prej 1153 Norwood Rd., Cleveland, Ohio, a sedaj pa je: John Zabukovec, 15617 Holmes Ave., Collinwood, Ohio.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

lahorj. 17. junija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: 887-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Prezident: John Vegril, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, N. P. D. 4, box 54, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderber, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Sapientar: John Melak, 4006 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBORI:

John Ambrosio, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tischer, 674 Alamy Ave., Rockspring, Wya.

POBOTOI ODBOR:

Anton Hrest, Box 140, Canonsburg, Pa.
John Radlick, box 425, Smithton, Pa.
Nedolc Ploterick, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jabob Miklavc, L. Box 3, Willoch, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

VARNOSTI "PROSVETE":

John Kervetall.

VEROVNI KRAVNIKI:

F. J. Kern, M. D., 2808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE STVARI IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBER, 2708-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOHN AMBROSIO, Box 291, Canonsburg, Pa.

STVARI PREPILJIVE VARNOSTI, ki sta jih redili prvi in drugi odbora, se pošiljajo na naslov:

ANTON HREST, Box 140, Canonsburg, Pa.

VSE DOPISE, naprave, skani, namizila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, ogledi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tajništvo S. N. P. J., upravnštvo in upravnštvo "Prosvete" se rabite imeti uveljavljen, naravn napisito naslov, ki je to naslov, ako želite, da bo vaša stvar hitro rešena.

Naše glavno upravnko odbora se vrtilo vnaše prve ure in drugi odbora v mesecu. Sledijo do eni uri popoldne.

NAFREDNE.

"Prosveta" píše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njimi idejami, podpirajte trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V salog imam vse za vsakdanje potrebe, ne po smerni cen.

ANTON SOBNIK, Kermala, Pa.

RAD BI IZVEDELA

za mojega brata John Bregarja. Pred nekako petimi leti je bival v Indianapolisu, Ind., in ker nisem od takrat nič slišal o njem, ne vem je li še tam ali ne. Uljudno prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov sedanji naslov, naj mi ga naznani, ker on sam ne zna čitati. Če bi mu kateri rojak povedal, da ga iščem, ga prosim, da se mi naj sam javi na moj naslov: Anton Bregar, P. O. Box 304, Girard, Kans.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in moške bolezni.

Uradne ure so: 10 ure jutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2393.

643 E. Ohio Street,

PITTSBURGH, PA.

PROF. DR. MULLIN

EDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE

411—4th Avenue

(NA SPROTI POSTE)

PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA

Z K SARKI.

Stari in stariji zdravnik, s 25 letno prakso. Zdravi vse otroke in ženske bolezni, pika, škodice, obilni, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Odravi vnaše bolezni katere prevzame v svoje zdravje. Uporablja najboljša sredstva, ameriška in evropska zdravila. Njegov pregledni popisni list. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradne ure od 9. jutraj do 5. večer, ob nedeljah samo od 10. do 12. popoldne.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

636 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Vse bolezni, ki jih zdravi, so razne: pika, škodice, obilni, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Odravi vnaše bolezni katere prevzame v svoje zdravje. Uporablja najboljša sredstva, ameriška in evropska zdravila. Njegov pregledni popisni list. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradne ure od 9. jutraj do 5. večer, ob nedeljah samo od 10. do 12. popoldne.

Uradne ure: V popoldnih urah, od 2. ure popoldne do 5. ure večer, ob nedeljah samo od 10. do 12. popoldne.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

Na posvete imate in vnaprej.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (April 30—18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Kupite vojno-varčevalne znamke.

Črke V. V. Z. (W. S. S.) pomenijo: Vojna, varčevanje, zmaga.

Stirje meseci so še do konvencije S. N. P. J. Kdor članov ima kaj na srcu za dobrobit jednote, naj zdaj govori.

It's a long long way to — Paris! Nihče ne ve tega tako dobro kakor stari Hindenburg.

Kočevska republika v slovenski kraljevini bi bila en sam samec medenast knof na črni suknji, z debelo vrvjo prepasani.

Slučaj: neozdravljiva bolezen. Simptomi: Kar je bilo včeraj belo, je danes črno, in kar je danes črno, bo jutri belo. Približno pravilna diagnoza: Duševni tango.

Kajzerjeva končna zmaga se bo morala praznovati na "onem svetu", kajti tisti, ki bodo "zmagali", ne bodo mogli ustati od mrtvih in Viljem nima toliko vozov v vseh centralnih državah, da bi na nje naložil žive pokvečence.

Nikolaj Romanov, bivši car vseh Rusov, se pritožuje, da se mu godi slabo. Čudni ljudje! Nikolaj se bi moral sprijazniti z mislijo, da ni več car.

Stric Samova armada je prihranjena, da prismoli kajzerju zadnjo klobuto. To je dobro. Zadnja batina navadno najbolj boli in Viljem se bo v družbi svojega bratca Nikolaja vse svoje žive dni jezil, zakaj je bil tako neumen, da je zamenjal Rusijo z Ameriko.

Kajzer sovraži republike in zato ustvarja nove monarhije. Apostoli krškega evangelija tudi sovražijo republiko in delujejo za novo monarhijo. What's the difference?

Pruski kancelar pravi, da je treba v nekdanjih ruskih deželah močne avtoritete z železno pestjo. Ravno tako pravijo naši monarhisti, da je namreč treba v Jugoslaviji močne diktatorske pesti, ki bo znala pritisniti. What's the difference?

Avstrijakantje so zaljubljeni v cesarja — Bog jim grehe odpusti! — in sicer zato, ker se niso spametovali niti za eno tisočinko dlake v vseh štirih letih vojne. Drugi so pa zaljubljeni v kralja, kajti po njihovi pameti mora nekdo sedeti na prestolu. Če ni cesar, je kralj, če ni kralj, je car, če ni car, je sultan, če ni sultan, so pa dobre tudi njegove sandale — kakor pravi naš Cankar.

O demokracija, kako te vlačijo, kako te tepejo!

Avstrijski Karl je te dni posetil svojega visokega gospoda v Nemčiji. Kaj sta govorila, ne vemo; in če bi tudi vedeli, je mogoče nedostojno za tisk. Vsekakor je Karl povedal Viljemu, da ga v Avstriji krepko — preklinjajo v petindvajsetih različnih jezikih. Ta novica je morala Viljema navdušiti!

Avstrijska vlada se obotavlja poslati čete na zapadno fronto, ker se boji revolucije. Ko je avstrijska vlada pričela vojno na ukaz iz Berlina, ni še imela tega strahu, kakor ga ni imel ruski car. Voz leti navsomoč po klancu navzdol in na vozu sedi avstrijska monarhija.

Slovensko republikansko združenje ima samo eno obljubo: Čim prej bodo Slovenci do zadnjega moža in do zadnje žene složno nastopili za svojo politično in gospodarsko svobodo v neodvisni in demokratični republiki, tem prej jo bodo imeli.

Investirajte par dolarjev od časa do časa v vojno-hranilne znamke in imeli boste zavest, da ste pomogli ubiti kajzerstvo.

Slovincem v Ameriki.

O stari domovini prihajajo poročila, ki nam jasno potrjujejo, da so se Slovenci in sploh Jugoslovani enako kakor ostali zatirani narodi v Avstriji naveličali hinavske politike, pa so pričeli brezobziren boj za svojo osvoboditev. Kakor koli je vsaka stranka ostala na svojem principielnem stališču, so vendar vse od Jugoslovanske socialne demokracije do Slovenske ljudske stranke popolnoma složne v tem, da morajo Slovenci z ostalimi Jugoslovani dobiti svojo narodno neodvisnost. Kolikor pride vesti čez ocean, kažejo tudi, da zahtevajo vse slovenske stranke, ki kaj štejejo, demokratično uredbo svojega bodočega življenja.

V Avstriji ni majhna reč izrekat take zahteve. Rabelj je tam vedno pripravljen za svoj strašni posel in na tisoče Jugoslovancev, med njimi tudi dosti Slovincem, je s svojo glavo plačalo željo po svobodi. Krvniška vrv in krogle iz puške je pokončala marsikatero življenje iz mnogo manjših vzrokov.

Kljub temu ni moglo najokrutnejše barbarstvo zatreti poguma. Čimbolj je habsburško tiranstvo divjalo, tem odločnejša je postajala volja ljudstva, da se ga reši.

Če se postavlja narod v takih strašnih razmerah v bran in dviga brez strahu zastavo svoje svobode, dasi vidi nočindan biriče, ki preže na svoje žrtve, mora vsak Slovenec, kateremu je mogoče bolj svobodno dihati, zlasti torej vsak Slovenec v Ameriki, spoznati svojo dolžnost, da pomaga narodu v stari domovini po svojih najboljših močeh. Slovenci v naših starih deželah pričakujejo to pomoč in pričakujejo jo po pravici. Vest iz dunajskega državnega zbora, iz starih in ljudskih zborovanj, pismo vojnih ujetnikov, med njimi nestetih rojakov, ki so desertirali izpod črnorumenih zastav, za katere niso hoteli prelivati svoje krvi, nam potrjujejo to.

Vsi zatirani narodi pričakujejo s prepričanjem, da ne bo več Avstrije po sedanjih vojni, ampak da stopijo na njeno mesto svobodni narodi. Za tisti čas se pripravljajo, kolikor jim dopuščajo moči. Ni dvoma, da bi bila v habsburški monarhiji že izbruhnila revolucija, če je ne bi onemogočal brutalni militaristični sistem, ki je še poostren, odkar ima kajzerka Nemčija vrhovno komando tudi nad avstrijsko armado.

Rojaki! Kako bomo v teh usodopolnih časih mi izpolnjevali svojo dolžnost, da nas ne bodo bratje v stari domovini preklinjali?

V Zedinjenih državah se je ustanovilo Slovensko Republikansko Združje, čigar program se najbolj strinja s hrepenenjem Slovincem po jugoslovanskem zedinjenju po neodvisnosti in demokraciji. Cilj Slovenskega Republikanskega Združenja je Jugoslovanska Federativna Republika, osnovana na najmodernejši in najbolj demokratični podlagi, v kateri bo vsakemu delu zagotovljena avtonomija za vse njegove posebne potrebe, v kateri pa bodo vsi Jugoslovani zedinjeni za skupno delo v vseh skupnih zadevah. Tako republika postane ne le sposobna organizacija za široko balkansko republikansko federacijo, ampak tudi za zvezo demokratičnih narodov vsega sveta.

Slovensko Republikansko Združenje pa more doseči svoje cilje le s sodelovanjem vsega ljudstva. Od svojega postanka stoji na edini zdravni demokratični podlagi: S. R. Z. ni zgrajeno od zgornj dol, ampak od spodnj navzgor. Ljudstvo je njegov temelj in le na tem temelju more imeti dovolj moči za izpolnjevanje svojih nalog, ki so že sedaj velikega, se bodo množile in povečavale od dne do dne.

S. R. Z. je organizacija slovenskega ljudstva v Zedinjenih državah; zato je potrebno, da se združi vse demokratično misleče ljudstvo našega jezika in ustvari s tem najmočnejši temelj organizacije.

V Zapadni Pennsylvaniji je padlo seme S. R. Z. na rodovitno tla. Ne vemo, če se je šje v Ameriki slovensko ljudstvo tako trdno oklenilo te ideje kakor pri nas. V okrajih Allegheny in Washington je vsak Slovenec, ako ni popoln političen mrtvec, pristaša S. R. Z. po svojih najboljših močeh in ga je pripravljeno zanesrejš še bolj podpirati. Našo okrajno organizacijo dela tudi sama za idejo S. R. Z., kjerkoli ji je mogoče.

Enako delo je pa potrebno povsod, kjer živi slovensko ljudstvo v tej deželi. Okrajna organizacija S. R. Z. v Allegheny in Washington County se obrača torej do Vas, ameriških Slovincem vobče, z gorečo prošnjo, da se vsi do zadnjega pridružite S. R. Z. in pomagajte njegovim idejam do zmage.

Kar hočemo, ni nič več kot svoboda zedinjenih Jugoslovancev. Rešeni nacionalnega zatiranja se bodo Jugoslovani in Slovenci z njimi lahko razvijali politično in gospodarsko, kulturno in socialno, svobodnim narodom sveta pa pokažejo tedaj, da jim je le habsburška avtokracija in dunajska vladna nadudost odrekala zrelost in sposobnost za napredno delo.

Na noge, Slovenci! Krasen je cilj, za katerega se bojujemo. Kdor ne pomaga nam pri našem delu, pomaga našim sovražnikom, zatiralcem demokracije po vsem svetu.

Zdravnite se tisti, ki še dremljate! Odprite oči in uzri boste nov svet, ki se poraja na razvalinah starega. Opazili boste demokracijo, ki se na vseh koncih in krajih upira mračnjaki avtokraciji in reakciji in tirja svoje pravice. Tedaj vam bo jasna vaša dolžnost in vedeli boste, da je v S. R. Z. vaš prostor. Vstanite, pridružite se naši organizaciji in pomagajte svobodi do zmage!

Slovenska naselbina v Zedinjenih državah, ki nima svoje lokalne ali okrajne organizacije S. R. Z., je žalostna prikazen med nami. Poskrbite, da se izbršite vse take pege in zažari v vsaki naselbini baklja svobode.

S. R. Z. je organizacija naroda za narod. S. R. Z. ne dela za nobeno kromo in za nobeno žalo; ne peha se za interese kapitalistov in agrarnih magnatov, ampak vodi boj za ljudstvo. Zato črpa tudi svojo moč iz ljudstva. In zato apeliramo na vse slovensko ljudstvo, naj napravi delo rodovitno.

Na izvrševalni odbor S. R. Z. apeliramo, naj nadaljuje svoje delo neustrašno in neumotno. Poplačati ga ne moremo z bogastvom; toda ljudje, ki jim je naše ljudstvo izreklo zaupanje in jih postavilo na njih odgovorna mesta, naj črpajo potrebno moč iz zavesti, da opravljajo v zgodovinskih časih najvetejšo nalogo za svoj narod. Kar je v naših močeh, bomo storili, da pospešimo in olajšamo njih delo, ki je naše delo. Pripravljeni smo na žrtve v ta namen, kar brez boja in žrtve ni bilo nikdar zmaga.

Prepričani smo pa tudi, da bodo demokratično misleči Slovenci čimnaraše spoznali važnost in ogromni pomen tega dela in se vled tega, kjer se še ni zgodilo, trumoma pridružili našemu S. R. Združenju.

Na noge, rojaki! Kliče nas čas! Ne zamudimo ure, ki odlučuje o zmagi in porazu! V vrste vsi — in demokraciji bo zmaga gotova!

Združeni zaupniki okrajne organizacije S. R. Z. v Zapadni Pennsylvaniji.

S. R. Z. v Forest City.

Dne 6. maja smo imeli v mestni dvorani shod, ki je bil zelo dobro obiskan; kajti za našo naselbino se lahko pravi, da je mnogo če pride okrog 200 Slovincem na shod.

Sklicali smo ta shod, da se ljudstvo natančneje pouči o ciljih in o delu Slovenskega Republikanskega Združenja. Med ljudstvom samim ima ta organizacija že davno simpatije; ali tuptam se pojavi kakšen odzih, katerih se menda nikjer ne manjka, pa skušajo zapeljati ljudi s tem. Nekoliko je takih, ki ne morejo pozabiti, da so jim nekoč z žandarjskimi metodami vtepali pasje ponižnost do avstrijske vlade v glavo, pa mislijo, da morajo biti tudi v Ameriki še podložni Habsburžanom. Na drugi strani so "visoki gospodje", ki amatirajo od nekdanje de-

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE

Sedež v Chicagu, Ill.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerke, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravija, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Pogodič, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrie, Leo Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso prijavili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne poliljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

XI. IZKAZ PRISPEVKOV ZA S. R. Z.

Krajevna organizacija S. R. Z. v E. Palestine, O., \$5.40; krajevna organizacija v Forest City, Pa., \$4.65; krajevna organizacija v Browder, Ky., \$8.00; krajevna organizacija v Ely, Minn., \$75.00; krajevna organizacija v South Fork, Pa., \$3.70; krajevna organizacija S. R. Z. za Lawrence, Pa. in okolice \$300.00 (tristo dolarjev); Val. Fortuna, Co. D, 41. Inf. Fort Crook, Neb. \$1.00; krajevna organizacija v Sheboygan, Wis., \$10.00; krajevna organizacija v Rock Springs, Wyo., \$10.00; krajevna organizacija v Johnstown, Pa., \$1.40; Frank Milavec, Black Diamond Wash., \$1.00; krajevna organizacija v Aurora, Ill., \$1.50; Martin Panian, Eveleth, Minn., \$3.50.

Anton J. Terbovec, tajnik.

P. S.: — Tajnike krajevnih organizacij S. R. Z. prosim, da mi pošljejo svoje natančne naslove. Nekateri sploh nimam, drugi so pomanjkljivi. Radi točnega poslovanja so natančni naslovi absolutno potrebni.

lavce za nezrele oziroma se kažejo tako, kakor da bi jih smatrali za nezrele, kar nima drugega namena, kakor odvrčati delavsko ljudstvo od vsakega političnega vprašanja, zato da bi raznovrstni "bosili" tem ložje gospodovali na političnem polju. Tak ljudje pripovedujejo delavcem tudi sedaj, da ni S. R. Z. zanje, ampak da naj prepušte jugoslovansko vprašanje in njega reševanje tistim, ki "so poklicani za to". Kakor da ni narod sam poklican za reševanje svojih vprašanj!

Če bi šlo po nazorih teh gospodov, ne bi smeli delavce hoditi nikamor drugam, kakor v jame in v cerkev. Bi mu bodo že oni spletli! Kajti brez biča se po njihovem mnenju naravno ne more izhajati. Ampak tudi v Forest City niso več same potrepeljive ovce, ki bi čakale le na to, da bodo ostržene. Včasih je bila naša naselbina na glasu, da je najbolj nazadnjaška v vsej Ameriki. Toda če je bilo to morda nekdanj res, ni sedaj več resnično. Čas tudi v Forest City ne stoji, ampak se izpreminja kakor po vsem svetu, in valed tega se je tudi v razmerah veliko izpreminilo. Če ne bi bilo tako, ne bi bil naš zadnji shod tako dobro obiskan, kakor je bil.

Otvoril ga je sodrug Rataje s primernim nagovorom. Potem je imel besedo sodrug Etbin Kristan iz Chicage, ki je obširno razložil vsa velika vprašanja, stoječa danes pred nami. V svojem govoru je pokazal Avstrijo, klavno valzalko kajzerja Viljema, in njeno še bolj klavno politiko v pravi luči. Predložil nam je boj slovenskega naroda v stari domovini in razmotrival, na kakšen način je uspešna rešitev Jugoslovancev samih in v interesu svetovnega miru in napredka. Razložil je tudi velike naloge, ki jih ima S. R. Z. in ki jih more rešiti le s sodelovanjem vsega ljudstva.

Ker se na ponoven poziv predsednika nihče ni oglasil za besedo, je sodrug Rataje predložil shodu sledečo

resolucijo:

Dne 6. maja 1918 v dvorani Borough Building v Forest City, Pa. zbrani Slovenci izrekaajo, da stoje v sedanjih vojni odločno na strani demokracije in so pripravljeni storiti, kar je v njih močeh, da bo avtokracija poražena.

Kakor vsi narodi, morejo tudi Slovenci in Jugoslovani sploh doseči svojo narodno svobodo le tedaj, če se stare militarizem, na katerega se opira moč hohenzolernskega in habsburškega imperalizma in absolutizma. Vpori Slovincem v Avstriji četudi v sedanjem času neuspešni, ker je ljudstvo preslabo v boju z avtomatično delujočo militaristično mašino in ker se Avstrija in Nemčija poslužujeta nacionalnih razlik med mnogostevilnimi narodi centralnih sil, da izigravata vse narodnosti, so vendar jasen dokaz, da se je ljudstvo naveličalo starega zatiranja. Čimbolj pa žugajo rojakom v Ev-

ropi vislice in okrutne ječe, tembolj je naloga v Ameriki živčih Slovincem, da naznanijo demokratičnemu svetu želje in cilje naroda iz katerega so izšli v smislu slovesnih besed predsednika Wilsona, da ne sme biti noben narod prisiljen pod vladjo, katere ne mara sam.

Izjavljamo torej, da ne marajo Slovenci sedanje habsburške dinastije, da ne marajo avstro-ogrske vlade, ki ne more biti valed sestave monarhije nikdar ljudska, temveč žele zedinjene Jugoslovancev in njih svobodo.

Naš cilj je Jugoslovanska federativna republika, kateri bo na rod demokratično sam odločal o svoji usodi in postal sposoben za sodelovanje z ostalimi svobodnimi narodi za napredek vsega človeštva.

Ta cilj zastopa S. R. Z., katere mu obljubujemo našo podporo za to delo.

Prepričani, da more naša svoboda in avoboda ostalih narodov le tedaj postati resnična, če se stare glava kajzerjske avtokracije, obljubujemo obenem svojo zvestobo in vstransko pomoč Zedinjenim državam v njih boju za popolno zmago demokracije.

Resolucija je bila soglasno sprejeta ter je bilo sklenjeno, da se objavi v slovenskih in v lokalnih angleških listih ter odpošlje tudi na pristojna mesta.

S. R. Z. ima tukaj svojo lokalno organizacijo. Če je doslej imelo simpatije ljudstva, smemo izreči svoje prepričanje, da bo zanesrejš svoje prepričanje, da bo zanesrejš imelo tudi njegovo živo podporo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnikom, društvenim tajnikom in drugim: — Uredništvo je že mnogokrat pojasnilo, da so razna žrebanja, loterije in druge take stvari po poštnem zakonu kaznjive. Sreč se naprimer ne sme pošiljati po pošti, ravno tako je tudi listom prepovedano, če si hočejo ohraniti poštno dovoljenje, priobčevati stvari o srečanju ali priporočati rojakom, naj kupujejo srečke. Če že odzema take stvari, jih ni treba pošiljati listom, ker vam jih ne bodo priobčili. Sedaj, ko se je pričela sezona spomladanskih veselice, nam zelo pogostoma prihajajo naznana o srečanjih, da jih priobčimo. Vsem tem naj služijo gornje vrstice v pojasnilo, zakaj se njihovo naznanilo o srečanju ni priobčilo.

V NEW YORKU SO PRIČELI LOVITI POSTOPAČE.

New York, N. Y. — Polcija je pričela zapisovati moče med 18. in 50. letom, ki ne delajo, da jih privede na sodišče po novem zakonu proti postopanju, ki ga je ravnokar podpisal governor Whitman.

Polcija bo aretirala vse postopače, ki ubijajo čas po plesnih dvorinah, biljardnicah, kegljarskih in drugod. V policijskih krogih sodijo, da je v New Yorku okoli 10,000 postopačev, ki ne sejejo in žanjejo, vsemu pa udobno žive.

DOPISI.

Chicago, Ill. — Cveteči maj, ki se je primejal v deželo, zbudil je križate pteve in takoj za njimi se je oglašala naša "Lira". Kdo bi pač molčala gladka pevka, ko vriska prešerna pomlad in vsake cvetke na poljani in ko pleše veselje v jasnih žarkih majnovega solca po blestem mladnem listju in rožnato nadahnjem cvetju jabolj? Na kratko povedano: slovensko pevsko in tumburško društvo "Lira" nam je priredilo v nedeljo, 12. t. m., koncert s prav raznovrstnim sporedom. Vrstilo se se pevske in godbene točke; jaz si seveda vseh točk nisem zapomnil in ker nisem pevec, vam kakšne strokovnjaške sodbe ne morem napisati. Povem vam pa lahko, katere so mi bile posebno všeč. "Mladostni mi" mi je bila izredno k sreči; zakaj, to lahko ugane vsak, ki so mu znani glasovi Lire in pa — moja pleša! Jokati pa vosem nisem mogel, ker preveč ljubim lepo slovensko pesem in ker so nam navrgli "Naše gore" s pripombo, da "mirno, pomorno srce naj mi bo!" Tako mi je ostalo srce mirno in pomorno. Ugajala mi je tudi "Večerni" in "Atlantski odmevi". Zelo mi je bila všeč "Divja ročica", dvospev gospe L. Nemanih in gde E. Koenig. Pri tem sem se nekele domislil vdomeženih "ročic", ki so vsi tako divje-poredne, da kokečirajo na devet strani in... no, pa to ne spada k opisu koncerta, oprostite! Pevki ste morali dodati še "Pogled v nedolžno oko" in zopet smo bili vsi "v luči". Odlomek "Lucia di Lammermoor" je bil proizvajan mnogo boljše kot sem pričakoval, ker ta je pač zelo težka skladba. "Čas" je s priznano spretnostjo deklamirala gde E. Jorga, še bolj pa se ji je posrečila Kettejeva "Lepa Metka". Saj res, sem si mislil, kaj zato, "če pogled je jenen, ko v arcu le ljubezen je!" Kette je bila right. Nekaj krasnega je bil "Poljub", samospev g. L. Nemanih. Nič ni pomagalo, morala je za nameček zapeti še "Kaj morem sirota zato." Naša Lira sme biti ponosna na tako moč. Največ aplavza pa je izvalila "Ptička moja" po napetu poljske narodne pesmi Visla; ni bilo miru prej, da so jo še enkrat ponovili. — Tamburaški zbor Lire je vmes udarjal več lepih komadov in pri komur ta sladka jugoslovanska godba ne najde poti do srca, ga nima na pravem mestu. K raznovrstnosti sporeda so pripomogli pevski društva Sava iz Chicago, Slovan iz So. Chicago in Ljubljani iz Waukegan, Ill. O njih se kaj pogovorimo, ko nastopijo s svojimi koncerti. Za danes sem komaj sprosila od urednika prostor za Liro.

Po končanem sporedu so se razvili zelo živahna prosta zabava. Orkester pod vodstvom g. P. A. lačica iz Joliet je bil izborn, potreba dobra in udeležba naravnost ogromna. Posledica tega je, da je tudi finančni uspeh baje prav dovoljen. In to je prav. Pevci in tamburaši žrtvujejo mnogo svojih prostih ur in tudi denarja za gojitev petja in glasbe, in je samo pravilno, da jih občinstvo vsaj malo odškoduje. Društvo Lira je drage volje sodelovalo pri vsaki narodni prireditvi in udeležba pri nedeljskem koncertu je pokazala, da zna ljudstvo to ceniti. Sicer pa: kdo ne ljubi lepe slovenske pesmi? — Dasi srednje gostave, sem velik optimist, a kljub temu sem včas prav pargansko pridružen, da je cel svet ena sama velika laž, kup hinavskih in hudaobnosti. Saj ni čudno, kolikokrat so me že potegnili za nos ljudje, ki sem jih smatral za najboljše, odkritosrčne prijatelje, kolikokrat sem bil že goljufan in razočaran do obisti! Ampak, ko se oglasi krasna slovenska pesen, ki zadonijo sladke naše melodije in maj, da zatrepčejo cveteče jabolke, da se začuden klanja purpurorodeči mak in se utrinja solze iz oči duhtečih belih šmaric, pozabim na vso lažljivost in hudaobnost sveta. V hipu sem prepričan, da svet še vsoeno ni za nametnike, ker kjer je toliko lepega, gotovo živijo tudi dobri, pošteni in odkritosrčni ljudje.

Vi bi nemara zdaj radi videli, da vam povem, kako se je končal zaključil. Veste, ni dosti povedati. Jaz sem šel iz dvorane predzadnji. Malo za menoj je še tisti, ki je dvorano ponelal. Na

"elevated" postaji sem se nato "luftal" približno eno uro in točno o pol treh zjutraj sem se guncal pred mojo samotno pečlaruško posteljo. Zunaj je ropotal mlekarnar voz, za pa sem se trudil zvaliti v gnezdo s pesniškim vzdihom: "Kaj morem sirota za to!" Anton J. Terbovec.

Chicago, Ill. — Slovenci v Chicagu, ne pozabite na prireditev lokalne organizacije Slovenskega republikanskega združenja, ki se vrši v nedeljo 19. maja v dvorani Sokol Jonaš, 5510—14 W. 25th St., v Cicero.

Na sporedu je tridejanska igrana "Ne da se prevariti", ki jo je spisal Ethin Kristan. Ta igra je bila šele pred kratkim izdana in je vsled tega ena najnovejših del na slovenskem dramatičnem polju. Igra bo sedaj prvič igrana. Rojakom v Chicagu in okolici se zopet enkrat nudi prilika videti dobro dramatično predstavo, ki jih tako zelo pogrešamo.

Pričetek igre bo ob 2. popoldne. Navada je, če se reče ob 2., da potem pridejo ljudje šele ob 3. ali pa še pozneje. Tisti, ki so prišli pravočasno, morejo potem seveda čakati. Vsakdo naj poskuša biti pravočasno v dvorani. — Po igri sledi ples in prosta zabava.

Vzemite vsako karo, ki vozi do Ogden Ave. kare in potem Ogden karo do 52. ceste v Cicero. Od tam imate še par "blokov" do dvorane. V ravno tej dvorani se je lanske pomlad predstavljala igra "Revizor", ki jo je uprizoril slovenski klub števil. 1. in pa E. Gangelnova drama "Sad greha", ki jo je uprizorilo samostojno mladeniško društvo Danica. Dvorana je potemtakem večini čikaških Slovencev znana.

(Glede natančnejšega programa ter prireditve glej oglas, ki je priložen na drugem mestu v tej izdaji lista.)

Ze.

Meadowlands, Pa. — Ne bom pisal o delavskih razmerah, kajti z delom tako ni drugega kakor trpljenje. Pač pa bom nekoliko opisal, kako so se zavzela tukajšnja štiri slovenska društva in slovenski klub za idejo gradnje lastnega slovenskega izobraževalnega doma, ki bo, kadar se naša ideja uresniči, ponos naselbine Meadowlands. Udeležila se bo naša želja po lastnih prostorih za naše prireditve. Imeli bomo dom, kjer bodo našla svoja zavetja razna naša kulturna društva in dobila priliko, da se razvijejo do popolnejše oblike. Dom je naša kulturna potreba. Seveda, začetek je težak, toda z dobro agitacijo bomo premagali vse ovire. Ker z denarjem za našo zemljiško nismo bili založeni, je bilo izvoljenih pet mož, da obiščejo tukajšnje Slovence in apelirajo nanje za dobrovoljne prispevke. Pooblašeni rojaki so se tudi zavzeli za svojo nalogo in pronašli, da vlada med ljudstvom veliko zanimanje za izobraževalni dom. Nakolektali so lepo avoto \$478.10. Več jih je darovalo po deset dolarjev, eden \$20 mnogo po pet dolarjev in ostali manjše zneske. Rojaki so pokazali, da se naš cilj bliža uresničenju. Hvala vsem darovalcem za nabrani znesek v korist Slovenskega izobraževalnega doma v Meadowlands.

Odbor.

Big Four Mine, Tioga, Colo. — Poročati imam žalostno vest o smrti našega brata Antona Ferderbarja, Bil je član društva Orel nad Triglavom, št. 249, SNPJ. v sosedni naselbini Camp Shumway. Bil je šele 18 let star. Pokopali so ga 5. maja. Ko je bil kljub svoji mladini letom zelo poznan in priljubljen v tem kraju, je imel tudi veličasten pogreb, ki so se ga udeležila društva treh podpor-nih organizacij in premogarska Jaz sem bil obveščen o njegovi smrti 4. maja ter sem o tem obvestil člane našega društva Srebrna ora, št. 299, SNPJ. in jih pozval, naj se udeležijo pogreba. Obžalujem, da se člani niso odzvali temu pozivu. To bi se ne smelo zgoditi, kajti ob takih prilikah bi morali pokazati našo bratsko dolžnost, četudi ni bil pokojnik član našega društva, toda bil je član naše jednote in sosednjega bratskega društva, s katerim moremo delovati v bratski harmoniji.

Tiste, ki se niste pri naši jednoti, vam priporočam, da pristopite v krog našega društva, kar bo končno v korist le vam. Slučaj

pokojnega Antona naj vam bo v dokaz, kako potrebna so vsakomur posamezniku podpora društva. V jednoti je bil komaj 83 dni, ko ga je dohitela smrt. Koliko je še naših rojakov, ki ne pripadajo nobenemu društvu. Koliko je slučajev med našimi rojaki širom Amerike, ki niso bili v podpor-ni organizaciji, pa jih je doletela nesreča požodbe ali dolge bolezni. Taki ljudje so odvisni od javne dobrodelnosti in milosrčnosti rojakov. Čemu bi si človek ne preskrbel za slučaj nezgode vsaj toliko popore, kolikor je enemu delavcu mogoče? Zato ne odlašaj, nego pristopi v društvo takoj na prihodnji seji.

Staršem pokojnega Antona izrekan svoje sožalje na težki izgubi. Bratu Antonu pa naj bo lahka tuja zemlja.

David Susteršič,
Box 5, Tioga, Colo.

Milwaukee, Wis. — Delavske razmere v našem industrijskem mestu niso tako sijajne, kot bi delavci radi. Dela je sicer dovolj in se lahko dobi, ampak plače so zelo nizke. Če v sedanjih časih za službi delavec samo 30c na uro, ne more izhajati, oziroma ne more dati svoji družini tistega življenja, kot se za delavca kot človeka spodobi. In vendar jih je v Milwaukee še zelo dosti, ki zaslužijo celo manj kot 30c na uro. Da je v družinah takih delavcev zelo mi-zerno življenje, to ve lahko vsakdo. V podjetjih, v katerih je nizka plača, se delavci pogosto menja-jo, ker delajo le toliko časa, da si morejo odtrgati nekaj dni, da iščejo drugega dela, kjer se da nekoliko več zaslužiti. Posledica je, da morajo v takih podjetjih nabiti na steno veliko tablo z velikim napisom: "Delavec se potrebujejo". To vleče, kajti mami, kateri si misli: Poskusimo, morda se bo dalo tukaj napraviti eksistenco.

Na ta način ima podjetje vsaj deloma dovolj delavcev, ki mu delavci niso tako sijajni, kot bi jih želeli, toda vendar je krivda na strani delavcev in ne na strani tovarnarjev, kot si delavstvo domislija. Za izboljšanje delavskih razmer je treba delavske organizacije, politične in strokovne, ki bo vojevala boje za njihovo izboljšanje. Kapitalisti sami nam ne bodo dali koncesij, če jih ne bomo zahtevali sami in si jih priborili s pomočjo naših organizacij. To je tista koščljiva točka, ključ k izbolšanju našega stanja, o katerem delavstvo od-roma vsaj velik del delavstva ni ne razmišlja.

Tukajšnji slovenski socialistični klub priredi v nedeljo 19. maja v South Side Turner Hall veliko majniško veselico z enodejansko igro "V boju za vsakdanji kruh". Že ime igre pove, da je za nas delavce zelo zanimiva in pomembna ohenem.

Poskrbljeno bo tudi za drug bogat program; kar bo mladim parom posebno ugajalo, je ples in prosta zabava. Tega bo dovolj pri naši prireditvi, kar smo pri par zadnjih prireditvah tukajšnjih organizacij pogrešali, ker so imele na programu dolge dramatične predstave, ki vzamejo za predstavljanje mnogo časa.

Poskrbeli smo za izvrstno godbo, tako da vam plesnega užitka ne bo manjkalo. Upamo, da nas bo milwausko slovensko občinstvo posetilo v obilnem številu.

Poročevalce.

Bottle Beer Town, Kokokola. — Cenjeni gospod urednik: Najprvo vas vse skup lepo pozdravim, val in vaša žena, če vam jo je bog dal, ter vam želim zdravje in vse, kar je dobrega na svetu, tudi ljubico vam želim, če se nimate žene, tako, ki bo imela kaj pod palecem. Vse to vam želim zato, da ne boste vrgli mojega dopisa v koš. (Za sedaj naj bo; toda če nas boste večkrat nadlegovali s takimi otrobami, potem bo seveda treba najti prostor v košu tudi za vaše dopise. Op. ured.)

Iz naše naselbine se nisem videl dopisa v vašem cenjenem listu, dasiravno je tu precej veliko slovenskega naselbina. Naša država Kokokola je mokra tam, koder je mokra, in suha tam, koder je suha, ravno tako kot po ostalih slovenskih naselbinah širom Amerike.

Kakšne so delavske razmere, tega pa ne vem, ker eni trdijo, da so allright eni pa, da so od muh. Ker stvar še ni bila na splošnem glasovanju, se za gotovo ne ve, ka-

tera stranka ima prav. Če bi se pa kdo rad preselil k nam, bom tukajšnje delavske razmere vsoeno opisal. Največ naših rojakov dela v rudnikih. Rudniki so zato, da se iz njih dobiva ruda. Tisti, ki jo kopljejo s krampom in lopato, za vrtanje lukenj pa rabijo svedre, kot po drugih krajih. Tisti, ki delajo v pisarnah, pa rabijo svinčnike in peresnike, kakor drugod.

Delo v rudnikih je na "kontrakt", plača je pa odvisna od delavca. Ako hoče rudar veliko zaslužiti, potem veliko zasluži, če pa ne, mu pa družba napravi manjši ček. Skoro dva rudarja ne zasluži enako. Tisti, ki malo dela, malo zasluži; tisti, ki nekoliko hitreje dela, pa tudi več zasluži itd. Tisti, ki prav hitro delajo, skoro kot parna lopata, zelo veliko zaslužijo in imajo mnogo denarja na banki. Taki ljudje ne hodijo v kinematografe, ker pravijo, da slike škodujejo očem. Tudi ne pijejo drugega kot vodo, ker si nočeja pokvariti želodec. Kljub temu umirajo povprečno mnogo preje, kot tisti, ki nočejo velike plače.

(Dalje na 6. str. 1. kol.)

CAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesečno na 36 straneh
in valja za vse le 2 \$2.
Čas, 2711 S. Millard Ave.
Chicago, Ill.

Glavni urednik
Starbino in posrednik
"PROLETAREC"
FRANK KRENEK
IZVESTNA POSTREŽBA
vokal 27. ulica in Lawrence Ave.
Chicago, Ill.

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socialnem, bi ga moral redno študirati prave slike socializma.
Naročnina: 12.00 na leto,
\$1.00 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS

KUPUJEM IN PRODAJAM
stare in nove knjige
NARODNE
KUPUJEM IN PRODAJAM
stare in nove knjige
NARODNE

ZAHVALA.

Ob priliki smrti našega preljubljenega sinčka Toneta, starega štiri leta in devet mesecev, kateri je preminul dne 8. maja t. l. je nam bilo toliko sožalja, da se niava mogla takoj vsakem posebej zahvaliti. Pred vsem se najprisrčneje zahvaljujemo Antonu in Johnu Omahnu za krasne venice, ki sta jih podarila na raky pokojnega. Enako se tudi zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem, ki so nas obiskali in tolažili ob času tuge in bolesti, ter se udeležili pogreba in spremili ranjkega k večnemu počitku. Še enkrat lepa hvala vsem skupaj.

Joseph in Julija, Omahen,
žalujejo stariši.
De Pue, Ill., dne 10. maja 1918.

TUROBNOST IN OSIABELOST.

Ljudje ki trpijo z zabasanim drobno se mnogokrat pritožujejo zoper neko topost, katere vzrok si nikakor ne morejo razodevati. Toda vzrok je zelo preprost. Toksikini se zbirajo v drobno, povzročajo glavobol, topost, oslabelost in nagnjenost k obupu. Kakor hitro pa se uredi črevesje v normalen tir in položaj, izgine pri tem topost in za to so najposobnejša zdravila iz zelišč. Eno najuspešnejših med temi je Trinerjevo Grenko Vino. Njegova vsebina grenkih zelišč, korenin in lubja ki so velike zdravilne vrednosti izsušajo želodec in nadomestijo normalno stališče prebavnih organov. Trinerjevo Grenko Vino je napomankljivo zdravilo! Cena \$1.10. Po lekarnah. — Za revmatizem, nevralgijo, putiko, spahnenje itd. rabite Trinerjev Liniment. 35 in 65c po lekarnah, po pošti 45 in 75c.

V lekarnah. Cena \$1.10. Jos. Triner Co. izdelovalec, 1333—1343 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Zadovoljnice svobode so ravno tako dobre pri nas, kadar kaj kupite kakor denar.
LOUIS AVERBACH
Diamanti, zlatnina, ure, srebrina, rezila, samokresi, municija, godbeni instrumenti, itd.
Phone 274 R—31 Irwin.
HERMINIE, PA.

Columbia

Grafonola

SEDAJ imate priliko, da dobite nov in najnovejši model Grafonole in sicer po ceni, ki jo lahko plačate.

Grafonola je opremljena z močnim motorjem, bajonetnim sklepom, glasbenim rogom, in drugim deli Columbijske.

Napredaj le na lahke obroke: \$2.00 takoj in \$4.00 na mesec pridite še danes in poslušajte plošče Columbia, ki jih igramo na Grafonoli. Nikjer drugje ne najdete popolnejših plošč.

Naša postrežba vas ne stane ničesar, ampak le zadovoljni in vseli boste, če nas obiščete. Dobro došli, če kaj kupite ali ne.

Zastopnik
L. Averbach, Box 235, Herminie, Pa.
(West moreland Country.)

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabiho z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravga vzroka, ker zaupnost izdelovalca znači popolno zaupanje in čistost od strani številnih odjemalcev. Malo povzemanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper dragotno na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davki nam je spodbil še sadnji eter in morali smo eno nekoliko povziti. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebšline, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginje v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse, kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, kar učini, da bo zgubi svoje stališče. Iskanje vseh boleznih jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spetih v želodec. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino odleti želodec in odstrani iz notranjosti drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen breg zlovoljni tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke korenine ter krasno barvečo rudo vino. V začetni zabaslosti, neprehajnosti, glavobola, polglavobola, nervoznosti, navadne slabosti, kakor tudi v ledoladni neprilika, ki rade nadlegujejo ženske ob spremembi štita ali rudarje in druge delavce, ki delajo in vdihavajo plin, se rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodera vasej v koren bolečine, zato pa je slasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrplosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotova pomoč. Jako je dobro tudi v udvih odrgnin in oteklin itd., tudi za drganje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabe notraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih bolezni. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH PRASTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIZ—PANAMA 1915.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

DOPISL

(Nadaljevanje s 5. str.)

Sedaj grade tu veliko tovarno za zobotrebce. Lokalni list piše, da bodo v nji uposobili osem delavcev. Vse kaže, da se bo naše mesto razvilo v pravo industrijsko središče.

Tudi nesreča nikoli ne počiva. Naš dobro znani rojak Lipe Colija je šel nekega jutra, kakor po navadi, zdrav in vesel na delo, (to je pa res dobra naselbina, kjer hodijo ljudje veseli na delo. Po drugih krajih so ljudje veseli, kadar gredo z dela, ali kadar gredo na veselice in druge zabave. Op. ured.) toda ker je predtadan nekoliko preveč studiral zvezde, je bil v nje še drugi dan tako zamišljen, da se je v rudniku izgubil. Iskali smo ga tri dni, predno smo ga našli vsega sestranežnega. Jezičnikova mama, pri katerih je Lipe na hrani in stanovanju, pravi, da bo okrevaj, kakor hitro se parkrat najde in napiše.

Tudi bolezen nas ne pozabi. Tako je naprimer naša pot v stanovanje Jaka Krmeljave, ki trpi na izpadanju las. Ker je tonika vsled vojne zelo draga, se maže z rdečim vinom, ker je cenejša, kot tinktura za lase, pelog tega je tudi rdeče kot tinktura, ne pomaga pa tako nič, pa naj bo vino ali tonika. Jaz želim našemu ljubemu Jaketu skorajšno okrevanje in la- se pa take, kot jih je imela sv. Magdalena.

Enoletnemu sinčku družine Primož Vrtoglava so pričeli poganjati prvi zobje. Častitamo!

Rojaku Bruno Neumnivcu je ušla žena Gizela; pravzaprav mu jo je odpeljal Ahaelj Cipa. Vsi farani naše fare sv. Kazimirja se zgražajo nad nezvestobo Gizelo. Njen mož je dal sedaj naznanilo v liste, kjer ponuja \$5 nagrade tistemu, ki mu naznani njen sedanjí naslov. Njen naslov bi rad zvedel zato, da bi dal svoji nezvesti ženi, ki mu je odnesla poleg sebe še \$20 denarja in nikeljna- sto uro, ki jo je Bruno podedoval od svojega starega očeta, še \$500 zato, da se nikdar več ne vrne v Bottle Beer Town.

Naš slovenski lokalni list "Narodna Zdravica" dobro napreduje pod izbornim vodstvom urednika Bogomir Leončiča. List ima še malo naročnikov, ker veliko naših rojakov še ne ve za naš list, tisti, ki vedo zanj, pa ne poznajo zmožnosti Bogomira Leončiča na žurnalističnem polju. Kljub temu obeta biti "Narodna Zdravica" še važen list med ameriškimi Slovenci, potem ko preneha izhajati.

Tudi na društvenem polju dobro napredujemo. Imamo 14 različnih slovenskih društev. Največje je društvo Sv. Polikarpa, št. 304, Primorske Slovenske Tolmške Starovenske Jednote.

Pred nekaj tedni se je ustanovilo pevsko in dramatično društvo "Srakoper", ki se zelo dobro razvija. Pevski odsek tega društva je zadnjič pel na veselici društva Sv. Polikarpa, ne na odru, nego kar pri bari. Nekateri navzočih so bili mnenja, da jako lepo poje, drugi so pa imeli vse skup, te, ki so jih hvalili in tiste, ki so peli, navdahnjeni v vinskih duhovi. Po mojem skromnem mnenju so peli alright za tiste, ki jih niso slišali; steer se pa jaz ne smatram strokovnjaka v pevski umetnosti, ampak povem pa lahko vsemu to, kar hočem.

Poleg drugih društev imamo tu tudi podružnico Zveze Ameriških Slovencev, ki je bila šele pred kratkim ustanovljena. Namen organizacije je osvoboditi Eskinovce izpod Severnega tečaja. Članstvo te organizacije sestoji večini iz častnih predsednikov, par predsednikov, pet podpredsednikov, cel kup nadzornikov nekaj tajnikov in zapisničarjev ter pet članov. Glasilo organizacije je "Narodna Zdravica".

Podružnica organizacije Slovenskega socialnega edinstva je v vednem boju s preje imenovano organizacijo. Slovensko socialno edinstvo deluje za civiliziranje med Čulakfiri in Florenti. Podrobnosti vam bom poročal ob kakih drugi priloiki.

Rojake in rojakinje v naši naselbini in iz kraja Wine Valley uljudno vabim na veselico in dramatično predstavo poldejske igre "Naša je rekla, da je naša rekla", ki jo priredi pevsko in dramatično društvo Srakoper v korist nove cerkvene ure. Pri tej

prireditvi sodeluje iz prijaznosti cerkveni odbor fare sv. Kazimirja.

Na sporedu je deklamacija "Al' me boš kaj rada imela" in "Jaz sem pa revček fajfco zgrabil." Pevski zbor društva Srakoper pa nam bo zapel že proti koncu, ko bo v dvorani malo ljudi, našo priljubljeno narodno pesem "Tam za turškim grčem". Te naše zabave se bo udeležilo tudi pevsko društvo Harmonika iz Soft Drink Cityja, ki nam bo zapelo par mišnih pesmi. Pozdravni govor bo imel Bogomir Leončič. O pomenu poldejskih iger za naš narod bo pa govoril župnik Gregor Sušnik.

Sedaj pa moram končati s tem dopisom, da se preveč ne raztegne, toda predno končam, pozdravljam še vse rojake in rojakinje širom Amerike, pečlarje in vojake, Prosveto pa želim 4939 novih naročnikov. Le tako naprej, živjo, fantje!

Kozma Teleban.

(Kozma, ne vemo, če bo kaj s teboj. Čemu tratiš prostor v listu s takimi pozdravi, ki nimajo pomena za nikogar. Kaj ne veš, da živimo v vojnem času? Spomni se tega, kadar pišeš, pa hrani s papirjem, svojim in našim. Mi te ne poznamo in ne vemo, če si mlad ali star, toda Kozma, če si star, bo težko kaj iz tebe. Tudi mi bi ti želeli marsikaj, ampak želje nič ne pomagajo. Uredništvo.)

Nokomis, Ill. — Tukajšnji premogovniki precej dobro obratujejo in tudi delo se dobi, kdor hoče trdo kopati, toda za strojem se ga pa težko dobi, ali bolje povedano, se ga ne dobi.

Dne 8. maja so odrezali roko članu SNPJ. John Jamniku, spadaljočemu k društvu št. 209. Southview, Pa. — Naša dolgoletna želja po lastnem pohopju za prirejanje raznih društvenih prireditev, sej in v razne druge kulturne namene se bliža skorajšnemu uresničenju. Kot vsaka taka ideja, smo tudi pri tej imeli svoje nasprotnike, ki so nam ovirali naše delo, toda namerovane ga uspeha niso dosegli. Z združenimi močmi smo se lotili akcije, kar nam daje upanje, da bomo podjete tudi srečno dovršili.

Frank Porenta, tajnik društva Nokomiških Slovencev, št. 209, SNPJ.

Agitacija za dom.

Southview, Pa. — Naša dolgoletna želja po lastnem pohopju za prirejanje raznih društvenih prireditev, sej in v razne druge kulturne namene se bliža skorajšnemu uresničenju. Kot vsaka taka ideja, smo tudi pri tej imeli svoje nasprotnike, ki so nam ovirali naše delo, toda namerovane ga uspeha niso dosegli. Z združenimi močmi smo se lotili akcije, kar nam daje upanje, da bomo podjete tudi srečno dovršili.

Ker je naša naselbina majhna, se obračamo za pomoč na vsa bratska društva, klube in doma, da nam po svojih močeh pomagajo pri našem delu s kakimi malimi prispevki. Vi vsi veste, kako velikega pomena so slovenski domi za naše naselbine. Po njih se večkrat preselja ves narod. Slovenci se prično mnogo bolj zanimati za društveno življenje. Tu rojeni Slovenci postanejo ponosnejši na svojo narodnost in med drugorodci pridobivamo večji ugled. Gradnja domov zahteva del rojakov velikih žrtv.

Bratje in sestre društev SNPJ in SSPZ, ne prezrite apela za pomoč, ki smo vam ga poslali. Tudi tiste naselbine, ki že imajo svoje domove, prosimo, naj nam po možnosti pomagajo. Ravno tako tudi tiste naselbine, ki ga še nimajo, kajti tudi mi vam bomo pri vaših akcijah za enako stvar pripravljeni pomagati. Pustimo pri tem vaško nasprotovanje in osebni na strani, ter delujmo z združenimi močmi za naše cilje. Ko bi se tega v dovoljni meri zavedali, bi imeli že v polovici slovenskih naselbin Amerike slovenske domove. Vsem, ki nam bodo morda prišli na pomoč, se za darove že vnaprej zahvaljujem.

Vsa društva v naši naselbini, kakor tudi v tej okolici, so naprosena, naj ne prirejajo veselje ali kaj slabešnega dne 2. septembra t. l., kajti na ta dan bomo obhajali slavnostno otvoritev doma, na katero že sedaj vabimo vsa društva in občinstvo, da se je udeleži.

Odbor Slovenskega narodnega doma: John Žabkar, pred.

Frank Stainer, tajnik; Peter Bait, blag.

Vsi darovi naj se pošiljajo na naslov: Peter Bait, Box 26, Southview, Pa.

Opomba. To naše sporočilo bo priobčeno v treh listih. Darove bomo javno izkazali. — Spored slavnosti 2. septembra bomo pravočasno objavili.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

K. K. Girard, Kans. — Slovenska zastava ima belo, modro in rdečo barvo. Na vrhu droga je bela, v sredi modra in spodaj rdeča. Slovensko zastavo se lahko svobodno razobeša po javnih prostorih, toda biti mora poleg ameriške zastave. V slučaju, da pridejo kakšni polivijski uradniki, ki ne poznajo zastav niti razmer, jim morate dati zadovoljiva pojasnila.

Amerika ne more smatrati slovenske zastave kot emblem sovražnega naroda, že zato ne, ker je slovenska zastava sedaj v vojnem času v stari domovini skoro povsod prepovedana, in ker so Slovenci prisiljeni živeti pod avstrijsko vlado, katere ne marajo.

Komomo, Ind. — 3-letni Robert Pickett je splezal na stol in dosegel kapsule s striklinom. Zavžil je nekaj kapsul in preden je minila ura, je bil mrtev.

VABILO

na

slavnost razvitja zastave

katere priredi

Društvo "Ljubljana" štev. 49, S. N. P. J.

v Girard, Ohio v slovenskem domu dne 30. maja, t. l.

Uljudno vabimo vsa bratska društva in slavno občinstvo te okolice, da se mnogoštevilno udeleže naše slavnosti.

Igrati bode Slovensko-Hrvatska godba iz Youngstown, Ohio.

SPORED:

1. Sprejem društev od 9 ure do 10 dopoldan.
2. Pozdrav društev in slavno občinstvo.
3. Razvitje zastave.
4. Govorniki društev.
5. Govori brat Math Petrovič iz Cleveland, Ohio.
6. Sprevod po mestu.
7. Prosta zabava in ples v Slovenskem Domu.

Nasvidenje dne 30. maja, 1918.

Vstopnina za moške je 50c. — Zenske so vstopnine proste.

Za velikoštevilno včežbo se priporoča

ODBOR.

Vabilo

na

veliko vrtno veselico ali piknik

katerega priredi

Slovensko Mlad. Samostojno Podporno društvo "Danica"

v četrtek dne 30. maja, t. l. (Decoration Day)

v Meyers Grove Parku, na 26th St. in 48th Ave., CINCINNATI, ILL.

Ker je to naš edini piknik v tem letu, zato najljubneje vabi društvo Danica vsa cenjena društva in slavno občinstvo mesta Chicago in okolice, da se mnogoštevilno udeleži našega izleta v Meyers Grove Parku. Seveda, kadar ste prišli bodisi na veselico ali pa na piknik našega društva, vedno ste dobili dovolj zabave in točno postrežbo in vse to vam jamčimo tudi pri tem izletu, da boste gotovo z zadovoljnostjo vili par veselih uric. Na razpolago bo raznovrstno okrepčilo za lačne in žejne. Torej vsi na izlet ta dan!

Odbor.

P. S. — Vzemite 26cestno pošiljno karo do konca in potem pojdite do vrta dva bloka, ali pa vzemite Ogden karo do 48. Ave. in potem pojdite južno en blok do vrta.

ČIKAŠKA LOKALNA ORGANIZACIJA Slov. Rep. Združenja

priredi

V nedeljo dne 19. maja ob 2. popoldne v dvorani sokol Jonaš, 5510 W. 25th St. CINCINNATI, ILL.

Veselico in Dramatično Predstavo

s sledečim sporedom:

1. GODBA: IGRA ORKESTER.
2. ŠALOIGRA V TREH DEJANJH:

"NE DA SE PREVARITI"

Spleal Ethel Kristan.

OSENE:

TONY BUČAR, gostilničar.....g. Frank Križ NEŽA, njegova sestra.....ga. Mary Udovih ORGUR PIVODIČ, vinotičar.....g. Filip Godina PAVLE PETELINČEK.....g. Ethel Kristan FRANK ŽELOD, mešetar.....g. A. J. Terbovec FANY, njegova hči.....gde. Katja Pir DŽULA, ciganka.....gde. Emma R. Koenig ISTVAN, cigan.....g. Frank Gottlicher SIMON SKOPEC, branjevec.....g. Frank Udovih ŠPELA, njegova sestra.....gde. Jennie Koren GIOVANNI SPAZONI.....g. Frank J. Alei DEMITRIOS MISORIS.....g. Jole Zavertnik ml. ESTRELLA LADRANZA.....gde. Emily E. Jorga

Godi se v sedanjem času v slovenski naselbini večjega ameriškega mesta.

3. PROSTA ZABAVA IN PLES DO POLNOČI.

Med dejanjih igra izvrsten orkester.

Vstopnina za prvo sedeže 50c; za drugo sedeže 35c. — Za izvrstno zabavo in postrežbo bo prekrbilo.

ČISTI DOBIČEK JE NAMENJEN S. R. Z.

Vzemite vsako karo, ki vozi do Ogden Ave. pošiljno železnice in potem Ogden karo do konca (32. cesta v Cicero); potem imate še par "blokov" do dvorane.

PRIDITE PRAVOČASNO!

ODBOR.

VABILO

na

Slavnost Desetletnice

društva

SLOVENSKI DOM

št. 86, S. N. P. J.

ki se vrši

dne 26. maja 1918 ob dveh popoldne v dvorani "Sokol Karol Jonaš", 5510-14 W. 25th St., Cicero, Ill.

SPORED:

1. Himna "Star Spangled Banner", igra slovenska godba.
2. Pozdrav društvenega predsednika.
3. Himna "Hej Slovani", igra slovenska godba.
4. "Boči"; poje pev. društvo "Slovan", Pullman, Ill.
5. "Pomlad"; poje pev. društvo "Lira" — mešan zbor.
6. "Lastovki v slovo"; poje pevsko društvo "Lira", moški zbor.
7. "Slovo"; poje pevsko društvo "Sava".

Spored se prične točno ob petih popoldne. Po teh točkah se nadaljuje prosta zabava in ples.

VSTOPNINA 25c ZA OSEBO.

Društva, ki se vdeležijo korporativno, so vstopnine proste.

OPOMBA: Vzemite na Ogden Ave. karo 25th—Laramie in se peljite do konca, potem pa hodite še dva bloka zapadno pel.

Frank Scurich

javni notar, urejuje vse potrebne uradne listine, posojila, zapuščine, itd. Telefon 72 W. Bridgeville, PA.

Imam na prodaj nad 300 stavbinih zemljišč v Bridgeville, Pa., in okolici. Cene stavbišč (lotov) so od \$175.00 do \$400.00. Pogoji so zelo ugodni, lahko izplačujete na mesečne obroke.

V mestu in okolici je veliko Slovencev in drugih Slovanov, ki so že kupili zemljišča in hče od mene, ter z nakupom so zadovoljni. Tu in v okolici lahko dobite delo v premogovih rovi in tovarnah. Mesto lepo raste in ima bodočnost. Delo se lahko dobi. To mesto je v bližini velikega mesta Pittsburgh, Pa., in v tem mestu se vsaki danovno do 30 vlakov. Na prodaj imam tudi več hči s stavbišči, katere se prodajo na lahka odplačila. Vi veste, da je stanarina vsak dan višja in se težko dobe stanovanja, torej je najboljša, če kupite svoj dom, cene gredo gor vsak dan, torej ne odlazajte z nakupom. Lahko se prepričate pri mojih odjemalcih, vsi so zadovoljni.

Pišite takoj za pojasnila, ki vam jih dam radevolje. — Kot javni notar sem vam vedno na razpolago.

Zavarujem tudi posvetva in pohištvo proti ognju. Pišite ali pa pridite osebno k meni, kati pripravljen sem, da se ne boste jezili, ako stopite z menoj kot Slovencom v direktno zvezo.

Vabilo na prvo plesno veselico

katere priredi

Odsak S. I. D. "VIHAR", Slovenska godba na pihala dne 29. maja v dvorani S. I. Doma Vihar v Dunju, Fr.

Pričetek točno od 8 uri sveder. Vstopnina za moške 75c. Dams so proste vstopnine.

Program bo zelo zanimiv in zabaven.

1. Godba igra lepe koračnice in valčke.
2. Pevsko društvo "Vihar" bo zapelo več slovenskih pesmi.
3. Imeli bomo dva govornika: eden govori v angleškem, drugi pa v slovenskem in hrvaškem jeziku.
4. Ples in prosta zabava.

Najljubneje vabimo vsa sosedna društva in slavno občinstvo, da nas velikoštevilno poseti pri naši zabavi, posebej pa vabimo društva iz Lloydella, South Forka, Conemaugha, Maxwela, Carpatov in Hageva, Pa. Za vsak enak odziv smo vam pripravljeni vrniti naše usluge.

Za dobro in točno postrežbo bode skrbel odbor.

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblašenci. — Naslov za "PROSVETO" je

2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Piše GREGOR KOROBAČ
pl. GAJŽLA.

Topel pomladanski dežek je opral umazano čikaško ozračje in v blesteči srajci se je primejalo mlado majnikovo jutro preko jezerskih valčkov. Krilati pevec so poiskali note najlepših pomladnih himen in preko parkov in vrtičev zadonele so vesele pesmi, pesmi brez besed, ki pa smo jih kljub temu val razumeli. Tisočere pesmi so se kmalu zille v eno samo in tvorile veličastni slavospev nastopivši mladi Vesni! Biserne solze so kapale iz oči evetetihi šrekanj in jablan, nad livadami pa so proizvajali metaljčki svoje najnovejše plesje. Mesto Chicago se je zavilo v rdeče-belo-modro svatovsko obleko in okoli Northwest-ern postaje so se zgrinjale tisočglave množice. Priropotal je vlak in izstopil je češki profesor Masarik, znan slovanaki revolucionar. Avstrijski rablji so zaslužnega moža obsojili na smrt, ampak "štriki" Korlovih krvnikov ga niso dosegli v prostranih ruskih stepah in še manj je misliti, da bi ga dosegli v seneli zvezdnate zastave. Takoj pri vlaku so mu vstikali roko zastopniki mnogih slovanških in drugih organizacij (tudi S. R. Z. je bilo zastopano), pred postajo pa ga je pozdravil cel gozd zastav, korenjaški sokoli in brhke sokolice in veseli vzklili iz tisočih grl. Sprejem, ki bi bil vreden predsednika Združenih držav, je veljal slovanškemu revolucionarju, katerega so v gnili Avstriji hoteli spraviti na "gavge", ker je deloval za razpad črvice habzburške bajte in osvoboditev zatiranih narodov. Tako sprejema svobodna Amerika može, ki se borijo za demokracijo! Stavim grož, da se je Korlu na Dunaju kolebalo kar tri ure skup, dokler je trajal slavnostni sprejem, in prepričan sem, da ga bo še žepalo v trebuhu pri spominu na profesorja Masarika in njegovo delovanje. Velicastno so se vile dolge ameriške in slovanške zastave raz poslopji, mimo katerih se je posikal sprejem in celo morje malih zastav se je zihalo nad glavami tisočere množice; lahni vetrčki z Mišiganškega jezera pa so pričarali vanje čudovito življenje. Med njimi so plesali ubrani zvoki številnih godb; zadonela je ameriška himna, tisoče klobukov se je vzdignilo, stotine ples se je zalesketalo v žarkih majniškega solnca in še živahnije so zaplapolale zastave. Prizor se je ponovil, ko je zadonela maršeljeza, "Hej Slovani!" ali katera druga slovanška himna. Videli sem vojake in policaje, ki so salutirali tako dolgo melodiji "Kje dom je moj", kakor "Star Spangled Banner". Morda niso vedeli pomena pesni, a vedeli so, da je to slovanška himna, himna naroda, ki je bil zatiran stoletja, ki kriči po svobodi in ki zahteva svobodo zase in vse narodov sveta. Tisočim so teklo zibel v Evropi, drugim tisočim v Ameriki, a boj za svobodo nas je združil kot rodne brate! — "Gavge" na Dunaju baje še vedno stojijo, a če bodo kdaj prišle v porabo, je tisočkrat verjetnejše, da bo po njih splezala v "nebesa" 1. J. J. norumena avstrijska cesarsko-kraljevska banda, kot pa profesor Masarik!

Za spremembo pa zdaj nekaj iz znanosti pravilnosti. Slišal sem, da se med člani S. N. P. J. v Chicagu vzdigujejo hudi protesti proti društvu Francisco Ferrer, ker ima predsednik istega največje kladivo! Baje bodo vložili petoženega na porotni odbor, kako je to, da ima imenovano društvo največje kladivo, dasi po številu članov ni največje. Ker v pravilih ni nobene določbe, kako veliko sme biti društveno kladivo, mislim, da bodo pogoreli na vseh inštancah, posebno, ker je isto dar velikodušnega člana-mizarja. Saj smo mu pa tudi kričali živijo, da je donelo deset čevljev visoko; višje ni moglo, ker tam se začneja stop. Kladivo je veliko kot dober strokarski "firkelj" in vzame le precej junaškega predsednika, da isto regira. Mi smo tako srečni, da ga imamo. Mogoče prihajajo protesti od "žvoh" bodajočih predsedniških kandidatov, ki se boji-

jo, da ne bi mogli držati eventuelnega urada, če pridejo taka velika kladiva v modo in pravila. You never can tell...

Zadnjič sem frtatal nad Poljansko Dolino polnovnega Wyominga, ki slovi daleč po svetu, po zaslugi brade našega znanega doktorja Potapljača. Ko sem ga srečal, ga nisem več poznal; izgleda kot nobeden. Veste, njegova brada je bila! Otročaji na cesti mu zdaj korenček stržejo in pojejo tisto narodno: "Doktor nima blade več, on jo je odlezal plec, kaj bo zdej, kaj bo zdej, k' mu ne maha več naplej..." Jaz sem ga najprvo ozmerjal, kot se med prijatelji spodobi, potem sem ga pa sošutno vprašal, kaj ga je pripravilo tako daleč. Odgovoril pa mi ni nič, samo zarudel je do ušes in v tla pogledal. S tega sklepam, da ga je dobila v pest kaka sladka Delila slatega zapada, škarjice v roko in brada je šla — na njeno komando! Ubogi Samson novega testamenta! Bil je vendar toliko prijazen, da mi je pokazal svojo ranjko brado, namočeno v steklenici špirita in tri debele solze so mu pri tem zdrknile po kufrastem nosu...

Za nedeljo, dne 19. maja, sem dobil brezjezično povabilo na velikanško pečlarsko slavnost v Collinwoodu, O., češ, da lahko odnesem od tam ktersibodi šaržo, od fraktarja do generala, in še kaj "drugača" zraven, ker za tisti večer bodo podrli vse fence. Zdej študiram, kaj bi moglo biti tisto "drugo", pa se ob enem neznansko "grimam", da mi ne bo mogoče tje, ker sem že oddan — za tisti dan. Lokalna organizacija S. R. Z. s sedežem v Chicagu, priredi namreč popoldne 19. maja veliko veselico in vprizori izvirno šalogr "Ne da se prevariti" — in sicer v moji prestolnici, slavnem mestu Cicero. To vpliva na moje lokalnopriljubljene žilce toliko, da me tisti dan ne izpabi iz Cicera tudi najbolj duševna solnčna roža, pa naj me še tako zapeljivo pogleda. Ker upam videti tamkaj v nedeljo vse moje prijatelje iz Chicaga in okolice, ker bo nastavljen neekaj iskrenejši, ki je zrastle na solnčnih bregovih Erie jezera, ker so zdaj v Cicero vse črekanje in jablane v najlepšem cvetju, bom skušal za enkrat pozabiti collinwoodsko pečlarijo. Upam, da premufajo fence še kdaj pozneje. Gajžla.

August Zajc

Saloon in kegljišče.

Naznanjam cenj. rojakom v Milwaukee in okolici, da sem otvoril Gostilno s kegljiščem. Priporočam se vsem društvam in klubom, da upoštevajo moj prostor, za služajne prireditve s keglanjem za dobitke. Imam tudi opravljene sobe za potnike. Točna in dobra postrežba. (Tel. Hanover 3277). 600 National Av. Milwaukee, Wis.

Zastoni

krasni slovenski koledar za leto 1918.

Z vsakim naročilom od \$1.00 ali več dobite v svetovno znano lekarno PARTOS v New Yorku.

PARTOLA, za čiščenje krvi in belodentno sredstvo stolic...	\$1.00
PARTOCOUGH, super kazel in prehlajenje...	1.00
HUMATIN PARTO-PAIN (prelek) super revmatizem in kolutbolj...	2.00
LIRO, super glavobolj...	1.00
PARTO-GLOBE, za čiščenje krvi in živčni organ...	1.00
PARTOLIN, super izpadanje las...	1.00
PARTO-BISQUIT, super nečisto in pokvarjeno kri...	4.00

Nadajte se, da se vse notranje in zunanje, kakor tudi tajne bolezni, kaže "Pot k zdravju" polijamo s svojim polnopravnim.

Pišna naslavlja se na:

The Partos Pharmacy
105-2nd Ave. New York, N.Y.

\$18,500,000.00

Z BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VSO TE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gos. J. F. Stepina, kateri je že nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za \$9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000. Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, preds. Em. Beranek, podpreds.

Adolf J. Krass, blag.

Pod nadzorstvom "Chicago Clearing House". V zvezi s pošto hranilnico Združenih držav.

1825 Blue Island Ave.,
vokal Loomis ulice,
CHICAGO, ILLINOIS.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črno dno." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta. Vsak slovak mora paziti in hraniti, ne le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko čeni kot temeljni kamen posloja za katerim vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna pomeča: kamen na kamen pada". Najbolje je početak ali bres počeka ni nikdar ničesar. Zato naj pridužite vsaj denar za danes, ampak pazite, da ga naložite v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 5% obresti od njega.

Polijamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.

Prodajamo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v zajem varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.

KASPAR STATE BANK

1800 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital, vloga in prebitak znaša nad \$4,000,000.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, rogalje, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed.

Delo prvo sveto. Cena nizka. Slovenske cenilke polijamo zastavi.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanška tiskarna v Ameriki je NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, veržice, privrške, prstane, itd., kakor tudi ženske ure, veržice, zaprtenice, zapetne ure, lavalirje, uhane broške itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnete na mene. Vam garantiram da boste naj bolj postreženi in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi prstane, privrške, broške, igle itd. različnih Jednot in žvez. Vsa kos roba je prodan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),

7 W. MADISON ST., CHICAGO, ILLINOIS.

Chi. Sav. Bank Bldg. (Room 605)

Delo za premogarje. Koks vleči. Navadne delavce

Premogarji zaslužijo dnevno — 6 do 8 dolarjev. Vleči koks iz postelje zaslužijo dnevno — 4 dolarje. Navadni delavci zaslužijo dnevno \$3.50 do \$5.00. — 8 urno delo. — Uprajte takoj v sledečih krajih: Latrobe, Mt. Pleasant, Connellsville, Uniontown, Pa. — Vsi ti prostori so blizu Masontown in Fairchance, Pa.

H. C. FRICK COKE CO., SCOTSDALE, PA.

PODPIRAJTE SVOJE ROJAKE!

Izdelujem vsa dela spadajoča v čevljarsko in sedlarsko obrt. Delo jamčim. Nizke cene. Točna postrežba.

Frank Martinjak, Ely, Minn.

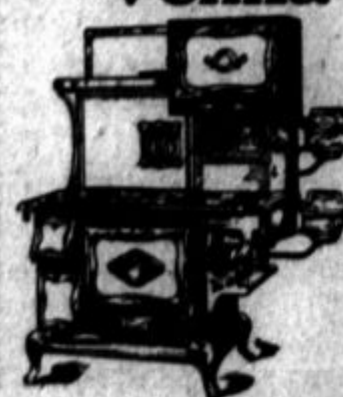
NAKLADALON

s društvami in samce potrebujamo.

"THE RELIANCE COAL & COKE CO. GLOMAW, KY. Bliznje mesto je Hazard, Ky. "Drift" rov. Premog je vseh čevljev in 4 pale. Ni škrlavine. Delo a strojem. Stalno delo. Boljši delavci zaslužijo od \$80.00 do \$120.00 na dva tedna. Odprite svetilke se razbija. Prodajajo dobre bile s elektrino razsvetljavo in vodo se dobe v sajem za \$1.50 od vsake dore v cerkvi. Pridite osebo ali pa pišite na: The Reliance Coal & Coke Co. Glomaw, Ky.

Vzemite Louisville Nashville R. R. iz Winchester, Ky. ali pa iz McRoberts, Ky.

Velika iznajdba

so te nove vrste (pet) štedilniki, v katerih lahko žgete trojne vrste kuriva. Petrolej ali kerosin je veliko cenejši kakor druga kurjavnja. In v ti peti lahko žgete petrolej, premog in drva. Pridite in si ogledajte te krasne štedilnike, katere prodajam in jamčim za 25 let. Imam napredaj tudi drugo vrsto vrstno pohištvo in šeznino. Se priporočam.

Stonich Brothers.

Chisholm, Minn.

Rojaki Pazite!

Ako ste se ponesrečili na železnici, poulični kari ali pri delu in si želite navetja, kako postopati, da izterjate odškodnino, tedaj se zaupno obrnite na mene. Jaz vam bodem dal potrebno pojasnilo, kako postopati v takem slučaju. Pišite ali pridite osebno.

Anton Zbašnik,

slovanški notar in tolmač

soba 102 Bakewell Bldg., (nasproti Court House)
vokal Diamond in Grant Street, Pittsburgh, Pa.
Telefon Court 8459. Svoji k svojemu.

Največja Sl. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave.

Cleveland, O.

Sopne in stenske ure, prstane in medaljone vseh slov. Jednot in žvez, broške, zaprtenice, diamantne prstane in lavalirje, veržice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge stenske po stihni cen.

PODRUŽNICA

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovanških in drugih. Prodajamo za lahke mesečne odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vyprajte na cene prdno drugod kupite.

Najboljše blago.

Najnižje cene.

Srajce Velika zaloga

moških srajc \$1.00 do \$2.50

Svilene srajce \$3.00 do \$6.00

Predno kaj kupite oglejte si našo trgovino.

OBLEKE

Izdelujemo moške obleke po meri zaloga inozemskega i tujezemskega blaga. Vedno nizke cene.

Klobuki najnovejši črni, sivi, zeleni, rujavi in modri 2.00 2.50 3.00 3.50 4.00

Belaj & Močnik 6205 St. Clair ave
Cleveland, Ohio

Pri prehladih

virgino vrst in prehl, kakor tudi stopala i

Dr. Richter-jevom

PAIN-EXPELLER

Ustvarja takoj olajšanje in prijetno.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra.

25c. in 50c. v lekarnah in naravnost od

P. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

POTREBUJEMO

livarje in pomagaje v livarni. —

Stalno delo, dobra plača. Tovarna

žalnikov. Pridite osebno ali pa

pišite na: Buhl Malleable Co.,

Wight & Adair St., Detroit, Mich.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLŠKI

TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.

angl. slovnice, slov.-angl. razgovore

na vsakdanje potrebe, navedila so

angleške plesne, opisovanje angle-

ških plesov in kako se postane ameri-

kanški državljan. Vrh tega ima

knjiga domaj največ slov.-angl. in

angl. slov.

To je najboljša in najbolj popolna

knjiga za priročje angleščine in ne

bi smelo biti slovanškega naslojuna

ki bi to knjigo ne imel.

Knjiga trdi in okume v platni

vanana (430 strani), volja \$2.00

in je dobili po

V. J. Kubelka,

630 W. 145th St., New York, N. Y.

Pišite po cenik slovanških knjig.